

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leifner Zoltán
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hítközségeknek és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

A magyarpárti zsidók tragédiája

Könnyű volna most kiállni a porondra és mellet döngötte kiáltani: hogy ugy-e, a mi álláspontunk az egyedüli helyes? Nem tesszük, mert bevalljuk, hogy nem mi vagyunk meglepve, amikor olvassuk Jávor Béla cikkét a katolikusok napilapjában, a „Magyar Lapok”-ban. Nem lepődünk meg, mert éreztük és tudjuk ezt az impériumváltozás óta, hogy elkövetkeztek ez a korszak is. Elkövetkeztek az idő — ezt számtalanszor megjósoltuk ezeken a hasábkon — amikor a magyarság köréből fognak elhangzani azok a hangok, amelyek nem mondanak sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy nincs a zsidóknak mit keresni a magyar kisebbség körében. S ha a „keresni” szót már leirtuk, akkor rögtön rámutathatunk arra, hogy rögtön ráolvassák azokra a zsidókra, akik a magyarpárti politika istápolói voltak több mint másfél évtizeden át, hogy semmi ideálizmus, semmi önzeilenség nem vezette őket, csak „keresni” akartak. Ezt a kicsinyes és elfogult vádaskodást nem hisszük el, de viszont azon nem lepődünk meg, amikor a „Magyar Lapok” hasábjain bámulatos rosszindulattal támadják a magyarpárti zsidókat és egyszerűen és nyíltan — airt mutatnak nekik. Jávor Béla közli azt írja, hogy bámu'ja Hegedüs Nándor, amiért nem akarja észrevenni, hogy nem tartják magyarnak. Olvasta cikkeit, hal'gatta a parlamentben elmondott jó románsággal megtartott beszédeit, mégsem tudott hatást elérni, mert senkisé ismerte el a magyarság szószólójának. Hogy is írja szírói szóra?

„Bármily jól is tud románul, bármilyen ügyesek voltak is az érvelései, sohase tudta lekötöni hallgatóságát figyelmét, egyszerűen azért, mert nem vették komolyan, nem tekintették a magyarság igazi reprezentánsának és nagyon gyakran hallottam nem is olyan jobboldali képviselőktől és képviselőktől ilyen megjegyzéseket: — „Jó, jó, de mit okosodik, mikor nem is magyar...”

Cikkében polemizál Hegedüs Nándorral és azt írja, hogy a svábnak, aki asszimilálódik a magyarsághoz, elhiszik ezt a beolvadási készséget, a zsidóknak nem. Megírja azt is, hogy nem ér, amikor Hegedüs a magyar színtelbódások zsidóktól elfoglalt széksoraira hivatkozik, mert ez nem szivragaszkodás a kulturához, hanem a zsidóság szórakoztatóvágya és igazolása annak, hogy a zsidóknak van pénzük és kiszorítják a szegény fajmagyar közönséget a színházból. De ennél sokkal fontosabb az, amikor azt írja, hogy nem érti miért, talán a Hegedüs iránti kíméletből, vagy „valamilyen megfélemlítettség miatt”, de egységes a magyarság abban, hogy nem kér a zsidóktól, sem mint párttagok, sem mint vezetőik, de még kevésbé, mint képviselőik. „Elhűtne Hegedüs, ha neveket említenék és kijelentéseket sorakoztatnák fel...” És talán belátná, hogy a magyarság idősebb nemzedékei is rég szakítottak már azzal a felfogással, amelyet ő oly érthetetlen csökönyösséggel képvisel. Ezt írja a keresztyén magyar sajtó. Meg kell még említsük, hogy a „Brassói

Lapok”-ban Kacsó Sándor éles tollal száll szembe ezzel a tendenciával és támogatja a magyarpárti zsidók eddig elfoglalt álláspontját. Mi nemzeti alapon álló zsidók, csak mosolygunk Hegedüs Nándornak és a vele egy elvet vallóknak erőfeszítésén, amely olyan látszatot kelt, mint amikor egy olyan társaságba tolakszik be valaki, ahol nem látják szívesen.

Sajnáljuk Hegedüst, hogy ezt megírta. Sajnáljuk, hogy nagy erőfeszítéseinek és nagy igyekezetének és lelkeségének ez lett a gyümölcse. De minden sajnálkozásunk mellett, amelyben zsidó tragikumot vélünk felfedezni, nem tagadjuk, hogy elégtétel is ez számunkra. Elégtétel azért, mert mi régen éreztük és tudjuk, bár nem beszéltünk azokkal a körökkel, amelyekre Jávor Béla hivatkozik, hogy a magyar párt vezetési, Bethlen gróf elnöki kezde, az airt álló magyar kisebbségi hajduig, kinézték a magyarpártból réges régióta, a romániai zsidókat. Budapesten még egyes irredenta zsidó lapok megírják néhanapján, hogy milyen lelkes „magyarok” a zsidók Ardealban és Szlovenszékben, de ezek nem befolyásolják az itteni magyarság vezetőit abban, hogy ne mondják meg most már nyíltan, amit eddig csak egymásközött suttogtak: hogy elég volt a zsidókból. Kétségtelen, hogy ez a helyzet azzal az drámatallal kapcsolatos, amely az egész világon megnyilvánul most a zsidósággal szemben. Kétségtelen az is, hogy az ardeali katolicizmus, amely eddig csaknem száz százalékban magyar egyháznak számított, — elsvábosodik. Püspökeit, sajtóját, német befolyás alá kerül, már pedig ahol egy német érzelmű ember van: ott hirtelen fellángol a kíméletlen zsidógyűlölet. Nem a mi feladatunk, hogy a katolikus egyház elnémetesedését statisztikával és nevek felsorolásával tegyük plauzibilissé. De ez nem is fontos a mi szempontunkból. Mi csak azt látjuk, hogy évtizedek óta hirdetett álláspontunk százszázalékos igazolást nyert. Csakhogy, mennyivel „elegánsabb” lett volna, ha kezdetből fogva, Hegedüsék nyíltan levonták volna helytelen álláspontjuk konzekvenciáit s akkor hagyták volna el a Magyar Párt-ot, amikor még nem nézték úgy ki őket. Ma már az a helyzet, hogy a suttogásból horsogás lett és amit eddig diplomatikusan és rejtetten hangoztattak,

azt ma durván és kemény arcúcsapásként mondják oda a Magyar Párt-ba beiratkozott zsidóknak: — Ki innen! A magyarok között nincs mit keresni a zsidóknak. Kétszeres élel és gunnyal: hogy „nincs mit keresni!”

Higgyék el nekünk most, ha eddig nem hitték el a magyarpárti zsidók, hogy ezen túl még szomorubb lesz helyzetük. Kinézik őket onnan és maholnap drasztikus eszközöktől sem fognak visszariadni, amikor arról lesz szó, hogy teljesen megszabaduljanak zsidóiktól. Igaz viszont, hogy kikergetésük után azt fogják Budapestre jelenteni, hogy az új impériumok területén „elárulták” a magyarságot a zsidók.

De ez már különleges zsidó tragikumhoz tartozik. Ha ott vannak közöttük, akkor „kuss ki”-t mondanak — lásd Jávor cikkét — ha meg eltávoznak, akkor leáru-lózzák őket. Bárhogyan is cselekszünk, bármit is mondunk, sorsunk keserves és a gyűlölet lángjait nem tudjuk eloltani. De ha már ütnek bennünket — ezt is ezerszer megirtuk már — akkor mint zsidót üssenek, nem pedig mint egy kisebbség kisebbségét.

Nem gratulálunk a Magyar Lapok kíméletlen antiszemitizmusához. Tragikusnak és szomorúnak tartjuk. Nem is hahotázunk a magyarpárti zsidók tragikus önmeghason-lásán, amikor lehet, hogy vannak közöttük számosan, akik hittel hittek és még ma is hisznek magyarságukban. Csak újból és véglegesen leszögezzük: csak a zsidó kisebbségi sors maradéktalan vállalásával tudjuk önmagunk lelkiismeretét megnyugtanni és egyensúlyba hozni, csak mint önértetes — a tragikus sorsot nyílt sisakkal vállalók — bátorsággal kiálthatjuk a világ szemébe: zsidók vagyunk. Csak zsidók. Tragikus sors-vállalás s talán nagy csalódás azok számára, akik most eszmélnék erre a valóságra. De nekünk, akik tisztában vagyunk ötezer esztendő történelmünk ezernyi csalódásával, az azokból leszűrt tapasztalatok alapján megmondhatjuk, hogy a zsidó sors nyílt vállalása esetén; tragédiánk sohasem lehet nagy. Csak a zsidóknak nem lehet oly mély és végeredményben: ezt a színváltást valóban nem veheti el tőlünk senki. Zsidóságnak vállalásában nekünk eszményi magasságok reilenek s ezt kell felismerjék azok is, akiknek most nyíltan airt mutatnak a Magyar Párt-on belül is...

Jöjjenek közénk, hagyják ott a „régi jegyvertársakat” és legyenek mindenben, mindenkor bátor, önértetes zsidók.

VIII Eduard király trónbeszéde:

„Mélyen sajnálom a Palesztinában történt zavargásokat”

London. November 3-án VIII Eduard angol király a lordok házában és a parlamentben elmondotta a szokásos trónbeszédet. Az angol uralkodó mindenekelőtt kijelentette hogy hű akar maradni a népszövetségi politikához. Majd foglalkozott a jelenleg európai helyzet tel, a készülő új bihatalmi locarnól értekezlettel, amelynek sok silit kíván. Azután a spanyol forradalmi megmozdulásokkal foglalkozik. A birodalmi konferencia a jövő évben fog összeülni a koronázás alkalmával.

Palesztinára vonatkozólag a következőket mondta az angol uralkodó: — Mélyen sajnálom a Palesztinában történt komoly zavargásokat és örömmel fogadom az ottani helyzet legújabb javulását és remélem, hogy a palesztinai nehéz problémáknak a királyi bizottság által való megvizsgálása igazságos és végleges szabályozáshoz fog vezetni.

A trónbeszéd ezután a véderő fejlesztésével és különböző belpolitikai és szociális kérdésekkel foglalkozott.

Heti számunk 12 oldal

A „Népünk“ ankétja:

Az ardeali orth. Központi Iroda
alapvető hibáiIrtta: Dr. Pollák Sándor,
a clujj orth. hitközség ügyésze

A jövő hónapban ismét összeül a regnikoláris közgyűlés, hogy megválassza öt évre, az orthodox Központi Iroda szerveit: a képviselőtestületet, a központi bizottságot és a szervezeti elnököt.

Megszoktuk a választásokat. Hiszen hol a hitközségek, hol a cionista, vagy agudista szervezetek hívnak bennünket a különböző választásokhoz: hogy nyilvánítsuk akaratainkat. A Központi Iroda választási közgyűlése azonban egészen más. Mert ezen az ardeali orthodox zsidóság összeségének akarata nyilvánul meg, egyfelől a hitközségek, másrészt, a rabbi delegátusok részvétele után. És ez az egyedüli szerv, amelynek az a hivatása, hogy arról gondoskodik, hogy orthodox szellemben élhessünk ebben az országban. Ez az egyetlen szerv az, amely ha hivatását lelkiismeretesen belülről, úgy azt minden orthodox zsidó közvetlenül érzi; ha pedig nem, úgy mindnyájunkat a magunkra hagyottság lesújtó tudata erneszt el.

Mi a jelenlegi helyzet az Irodánál?

Megmondhatjuk nyíltan, hogy az utolsó évtizedben inkább az elhagyatottság érzete nyilvánult meg az ifeni zsidóság körében. Nincsen semmi oly konkrétum, amelyre rámutathatnánk: ime ezt a jogot, előnyt, kedvezményt élvezzük a Központi Iroda áldásos tevékenysége folytán. Ellenben nélkülözünk olyan intézményeket, amelyek épen az orthodox élet szemponjából nem nélkülözhetők és amelyek megteremtése túlhaladja az egyének, sőt a hitközségek teljesítőképességének határát is. Ezeket az egész zsidóság közös akarata hozhatja létre: és ilyenek a tanügy, a gabella ügy (már mint a fekete vágás stb. kérdése).

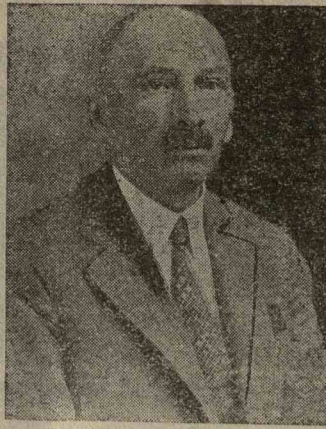
Csakis a Központi Iroda után lehetne itt gyökeresen változtatni a jelenlegi helyzeten. Ez a reményünk azonban eddig nem teljesedett be.

Hol a hiba? Talán az elnök személye? Nem! Az előző elnökekben, Ullmann Salamonban z. c. l. megvolt minden jóakarati, képesség, hogy produktív munkát végezzen. Nem rajta múlt, hogy ebben elgáncsolják. Ugyanez áll, a mostani elnökre is, akinek helyes meglatásai, áldásos intenciói épen úgy nem tudnak érvényesülni (erről magam is meggyőződtem), mert az Iroda működésének ő nem aktív, hanem passzív szerve, dacára minden ezzel ellenkező igyekezetének.

Miben rejlik a hiba?

A hiba a szervezeti konstrukciójában rejlik, amely lehetővé teszi, hogy ne az ardeali orth. zsidóság többségének akarata, ne a hitközségek képességének számaránya alapján, sullyal bíró rabbik és delegátusok akarata érvényesüljön, hanem elenyésző kisebbséget képező hitközségek és rabbik akarata. Ezeket pedig hűség, dinasztikus, vagy materiális érdekek irányítják. Mondjuk ki nyíltan: valahányszor valami komoly, közérdeket képező ügy kerül szőnyegre, annak eldöntésénél nem a zsidóság 90%-át reprezentáló hitközségek intenciói érvényesülnek és azok jogos érdekei, hanem azé a 10%-é, akik a szervezeti szabályzatok igazságtalan rendelkezései folytán, mégis szavazatfőbbiséggel bírnak és akik mögött Teitelbaum Joél sátmári főrabbi ur akarata nyilvánul meg.

Foglalkozzunk tehát sine ira et studio ezzel a kérdéssel is, becsületesen, nyíltan és csakis a hamsíttatlan ort. érdekek szem előtt tartásával. Foglalkozzunk a Központi Iroda alapját képező két tényezővel: a rabbikkal és a hitközségek delegátusainak kérdésével.

A jelenlegi szervezeti szabályzatok tudva, levőleg úgy intézkednek, hogy minden egyes anyahitközség (főhitközségeivel egyetemben) minden 200 választóiáig egy-egy delegátust választ. Azonfelül 500-ig még egyet. Ezenfelül minden 300 után egyet és főrabbija ugyan-csak egy szavazattal bír, a rabbi delegátusok választásánál. Hogy példával illusztráljuk: Clujnak van körülbelül 1500 választója és 15.000-es lélekszáma. Küld tehát öt világi delegátust és főrabbija is képvisel egy szavazatot, a rabbi delegátusok választásánál. Cluj szomszédságában van Apahida. Mint anyahitközség, van rabbija, (legalább is hivatalosan) van vagy tíz lelke, tehát küld egy laikus delegátust és „rabbija“ ugyanolyan jogokat gyakorol, mint a clujj főrabbi. Van Ardealnak olyan zsánerű hitközsége mint Cluj, egynéhány, amelyekben az orthodox zsidóság 80%-a lakik. Viszont van vagy száz hitközség, amelyben az orthodox zsidóság 20%-a lakik. A nagy hitközségek nem küldhetnek annyi delegátust, mint a kis hitközségek, úgy a számrányt tekintve, a sok kis hitközség, ahol elenyésző csekélyszámu zsidóság lakik, leszavazza a nagy hitközség delegátusait és rabbiját.

Ezúttal nem is akarok beszélni „érdekek“ről, hanem azt a tényt szögezem le, hogy például az apahidai rabbi nem tudja megítélni, a legjobb akarat mellett sem, a clujj 15000 főnyi zsidóság érdekét.

Demokrácia és diktatura.
Teitelbaum Joél sátmári főrabbi szerepe.

Tul vagyok azon az elméleten, amely azt hirdeti, hogy feltétlenül „mosz Jmoszi“ hiáltak a diktatura ellen. Egy korruptált tehetetlen és értelmetlen demokráciával szemben, üdvösebb egy diktatura, amelynek van akarata, képessége és becsületessége az ő akarata áldásos munkát végezzen a hőz javára.

Épen ezért a szervezeti szabályzatnak ezt az igazságtalan rendszerét elfogadnám és alávetném magam egy ember diktatúrájának, ha azt látnám, hogy a sátmári főrabbi kétségtelenül meglévő tekintélyét tehetségét lefelé és felfelé: megfoghatóan érvényesítene az orth. zsidók nagytöbbségének érdekében. Annál is inkább megtehetné ezt, mert hiszen, akár személyi, akár lelki kapcsolat folytán a kis hitközségek delegátusai, rendszerint az ő akaratainak hűséges követői és Teitelbaum Joél főrabbi ur akarata érvényesült eddig minden orth. iroda ügynél.

Súlyos alapvető felfogásbeli differenciák.

Irjuk meg nyíltan és érthetően. Teitelbaum Joél főrabbi ur nem veszi tekintetbe, hogy a zsidóság 95%-a kenyérkereseti pályákon kell elhelyezkedjen. Önmaga kell megteremtse existenciáját és a létért való küzdelemben olyan problémák előtt áll a zsidóság zöme, amelyet csak kollektíve oldhat meg. Hogy csak egyetlen példát említek: gyermekeink nevelését az életre való felkészültségét nem bízhatja másra, mint a zsidó közösségre. Nem kényelemszeretet, vagy vallás iránti közöny teszi szükségessé, hogy gyermekeink a különböző kereskedői, ipari vagy lateiner pályákra menjenek. Hiszen a zsidóságból legfeljebb 3-5% élhet meg. Kenyérkereset után kell nézzen 95%, s azok gyermekeinek iskola rendszer kell.

Már pedig Teitelbaum Joél főrabbi ur e téren jobban érvényesíthetné a zsidó köz javára, kétségtelen meglévő nagy energiáit. Nem az ő és táborának letörését óhajtom, egyik

vagy másik módon. Szükség van az ő imponáló energiájára. Csak hogy le kellene szálljon az ideológiai élet magas szférájából, le kellene szálljon mihozzánk, a mi földi nyomorúságos realitásaink felé még meglévő energiáját, akaratát állítsa ennek szolgálatába. Ismerje el azt, hogy a mai időknek megfelelő iskolahálózat kiépítése egyik legégetőbb feladatunk.

Arra kell kérjük a sátmári főrabbi hivel-nek táborát, hogy hassanak oda, hogy a mai súlyos időknek megfelelően, hagyjanak fel az eddigi módosokkal. Hassanak vezérükre, mesterükre oly irányban, hogy ne csak ők, hanem mi, az orthodox zsidóság széles tömege is meglegedettek legyenek és örömmel érezzék azt, hogy mindenben Teitelbaum Joél főrabbi akarata érvényesül.

Mi volna a hitközségi delegátusok feladata?

Ami már most a hitközségi delegátusok feladatát illeti, az csak a szervezeti szabályzat keretei között mozoghat. Ezt a szabályzatot megváltoztatni igen üdvös volna, ezt azonban szerintem — csak megegyezéssel lehetne keresztülvinni.

Mert harc esetén, — az okokat korábban kifejtettem — kitennék magukat a kis hitközségek leszavazásának. Egy elkecseregett harc pedig most súlyos következményekkel járhat. Meg kell állapítanom azt is, hogy az eddigi Iroda gyűlések, nem egy parlamenti gyűlés nivóján mozogtak, hanem inkább dervisek gyülekezetének benyomását keltették. Ezt annál is inkább közelebbről szemlélhettem, mert delegátus voltam a clujj hitközségnek. A delegátusok feladata volna, az elnökkel egyetemben, hogy emeljék a közgyűlés nivóját és komolyságát, hogy az valóban az ardeali orthodox zsidóság parlamentje legyen.

Mindenesetre nagyon üdvös volna, ha a nagy hitközségek előzőleg érintkezésbe lépnének egymással, hogy egyöntetű eljárást tudjanak tanúsítani és akarataikat egységesen tudják a közgyűlésen is dokumentálni.

Bármennyire igaz az, hogy határozathozatalnál a szavazatok száma a döntő, ahol is az Apahidák tulszárnyalják a Cluj-okat, mégsem tudom feltételezni azt, hogy akár Wézel Albert főrabbi elnök ur, akár Teitelbaum Joél főrabbi ur előtt közönyös volna az a morális erő, amely a nagy hitközségekben tömörült ort. zsidók többségének akaratában megnyilvánul. Ez a morális erő pedig gyakorlatilag csak akkor bír értékkel, ha az ellenfél meggyőzése, kölcsönös jóindulat és engedékenységgel utján produktív alkotásban jelentkezik. Ehez pedig nem kell szavazási manőver.

Hitközségeink rendelkeznek elegendő számu alkalmas és bölcs vezetőkkel: a rabbi-kar pedig az orth. zsidó tömegek vitális érdekeit átérző szívet és lélekkel, puritánizmussal: értékes alkotó munkát végezhet. S ha így van, akkor remélhetjük, hogy a decemberi közgyűlés megindítója lesz egy áldásos munkaperiódusnak.

Szenzációs letartóztatások
az Arlosoroff gyilkosság ügyében

Prága. A palesztinai lapoknak mag van tiltva írni erről, ezzel szemben a csehszlovák kormány hivatalos lapja, a „Ceho Slova“ azt írja, hogy indiai mohamedán papot tartóztattak le Tel Avivban, akinél 4000 font készpénzt találtak, amelynek eredetéről nem tud felvilágosítással szolgálni.

Még szenzációsabb azonban az a letartóztatás, amelyet a napokban foganatosított a fel-avivi rendőrség. Egy németországi embert fogott el, akinek kis üzeme van a városban, amelyben német emigránsokat foglalkoztat. Egy nagy névsort találtak nála, amelyben részletesen fel van sorolva, az összes prominens zsidók nevei akik a városban laknak, és ezek kei Goebbelsnek is továbbították Berlinbe. Ki hallgatása során erős gyanúkok merültek fel, hogy az illető, egy közben elmenekült Mustafa Ruswell nevű törökkel eszelték ki és hájtották végre az Arlosoroff elleni gyilkosságot. A török elmenekült, míg a németet most letartóztatták, de az öngyilkosságot kísérelt meg.

HETI GLOSSZÁR

Kommunisták-e a pájeszosok vagy sem?

Bámulatos zűrzavar uralkodik a zsidóság körül is. Amint hogy nemrégiben egy antiszemita alvezér azt hirdette nálunk, hogy a zsidó kommunista és kapitalista egyidejűleg. Már nem is tudják tajtékzásukban, hogy mit mondanak. A német propoganda hatása alatt, valami földöntúli erővel rendelkező ördögnek állítanak be bennünket, a tömeg előtt. Azt akarják erőnek erejével bebizonyítani, hogy a külvárosi nyomortarayokon a mindennapi életéért küzdő szegény zsidó, kapitalista, aki titokban nagyvállalatok részvénykuponjait végja, csak „megjásza” a proletárt, s ugyanakkor a dúsgazdag nagytőkés, csak „megjásza” a gazdagot, de lelke mélyén azért remeg, hogy mielőbb szovjet legyen az egész világon.

Megkerült az egész világ és valami értetelennel gyűlölettel tekint le ránk. És hogy mennyire világjelenség ez, arra ezúttal egy magyarországi példát hozunk.

Sopron városában néhány hónappal ezelőtt betiltották a Jesiva működését. „Zugiskolának” deklarálták, nem tudják miből élnek és „bizonyára ellenségei a társadalomnak”. Most Sopron-vármegye közigazgatási bizottsága megállapította, hogy Magyarország 180 000 főnyi ortodox zsidóságából nem került ki egyetlen kommunista sem, mert a pájeszosok nem kommunisták. Sopronban így tudják.

Ugyanakkor Budapesten másként tudják. Az Új Lipótváros előkelő negyedében „antibolszvista front” címen plakátokat ragasztottak ki. Izléstelen, durvaszóvegű és még durvább kliséjű plakátokat. Egy történelmesen csúf pájeszos zsidót lüktetnek fel és mögötte akasztott emberek tömege és égő városok. Ezek „tömeggyilkosok” írják és világsuralomra törnek és ez ellen kell küzdeni. Sopron megye azt mondja, a pájeszosok között nincsenek kommunisták, (amint hogy valóban nincsenek, mert jól tudjuk, ha valaki mégis kommunista lesz, akkor első dolga felrugni a vallást és irmagját is kiirtani a pájesznek).

Nagyfokú naivitás fölünk, hogy mindig vitába szállunk ezekkel. Ezzel a pathologikus tünett, amely rendszeres öröklötté vált, nem tudunk szembeszállani. Mert olybá tűnik, mintha bemennék egy örültek házába és bizonyítani igyekeznék józan szavakkal, hogy kár örülteak lenni, mert mennyivel szebb és értelmesebb dolog — normálisnak lenni.

A zsidó az kommunista, aki leigazza a világot. A zsidó nagytőkés, aki kiszípolozza

Valami egészen új

KÜLÖNBÖZŐ CSOMAGOLÁSBAN,
GYÓGYTÁRAKBAN, DROGÉRIÁKBAN
ÉS KÖTSZER ÜZLETEKBEN KAPHATÓ.

„Pansaplast Tapasz” az ideális gyorskötés. Dezinfektáló védő rétegre (mullra) préselt, rugalmas anyagból áll. Ezáltal minden testrészhöz rönctalanul simul; semmilyen mozgásban nem gátol, a bőrt nem tépi és nem csuszlik. Védi a sebet, vérzéscsillapító, esetleges átnedvesedésnél is biztosan ellenáll. Házi patikákból, műhelyekben, turánál ne hiányozzék, sőt mindig kéznél legyen a „PANSAPLAST TAPASZ”.

Pansaplast „Sebtapasz”
AZ IDEÁLIS GYORSKÖTÉS

a világot. A zsidó, a zsidó, a zsidó. Mindenütt a zsidó. A negyedik éjszakában néha egy kis villanás. Tegnap Sopronban. De akkor fokozódik a sötétség Budapesten. Holnap másutt lesz egy pillanatnyi eszmélés, a nagy narkozisból, azután újra folyik tovább az örület, amely a világ legnagyobb örültek házából, a nácizmus birodalmából indult ki és amelyre mélységesen jellemző, amit legutóbb egy budapesti keresztény egyetemi tanár állapított meg, amikor azt mondta, hogy a módszeres orvostudomány helyébe újra a kuruzslást propagálják. Kell-e ennél jellemzőbb örületekre?...

Háborút üzentek

a zsidó gyermekeknek

Sir Norman Angel, híres angol pénzügyi szakember levelet intézett a „Times”-hoz, amelyben leírja azokat a kimondhatatlan szenvedéseket, amelyeket a németországi zsidó gyermekeknek el kell szenvedniük.

Többek között ezt írja ez az előkelő angol ur:

— A háboru alatt az angol sajtó tele volt rémmesékkel, amelyek arról írtak borzalmas történeteket, hogy milyen kegyetlenek a németek. Sokan voltak akkor közöttünk olyanok, akik nem hittünk ezekben a mesékben, többek között én is, és protestáltunk ellene.

— Amit azonban most hallunk és olvassunk, azok nem a németek ellenségeinek kitalálása, hanem olyan események, amelyeket maguk a németek sem tagadnak le. Egy szemtanú beszélt, hogy miképpen zárják ki az iskolákból, az élelmiszer és tejosztásból a zsidó gyermekeket, de azért oda kell álljanak a tanár katedrája elé és kérik a kényelmetlen élelmiszerből. Ekkor elutasítják őket, mert ezzel azt akarják elérni, hogy a gyermekek lássák, miképpen kell elbánni a zsidókkal.

— Évek óta folyik ez a harc egy elenyésző kisebbség ellen. Ezúttal nem „belső német ügy”-ről van szó. A kereszténységnek

nincsen ugyan kollektív kötelezettsége a zsidósággal szemben, de kollektív tartozása van. Hát el tudnánk felejtani, hogy az egész vallásirodalom, amely annyira beitaftódott a mi lelkivilágunkba, a zsidóktól ered? Ma nem az a helyzet, hogy a tulzolt és rossztudolatu híreket tuloznák, hanem inkább rejtgetik és bagatellizálják, azon mesterkednek, hogy a jó és rossz közötti különbség határal elmosódjanak, azzal a céllal, hogy ez a politika elterjedjen a mi határainkon belül is.

A „Times”-nak, ugyancsak ebben a számában, a keresztényekből és zsidókból álló „Gyermekekégy komité” felhívást bocsátott ki a fizikai és lelki nyomorban szenvedő német zsidó gyermekek felsegítésére.

Többek között ezt írja a felhívás:

— Lehetetlen, valamennyi nem árja gyermeknek segíteni, de a komité legalább azt szeretné elérni, hogy azokat juttassa angol családokhoz és iskolákba, akiket legjobban sújt a csapás. Azt akarja, hogy a legprimitívebb jogoktól megfosztott gyermekek, legalább gyermeki jogaik birtokában legyenek. Hogy mit jelent a normális élet egy gyermek számára, az azoknál a gyermekeknél mutatkozik legjobban, akik néhány napra elkerülnek hazánk Németországból. Ezért határoztuk el, mi, zsidók és keresztények együtt, hogy amennyire lehet segítünk ezeken a gyermekeken, akik félelem között és kimondhatatlan reménytelenségben élnek.

Itt kell megemlékezzünk a beteg és öreg zsidók ellen folytatott kiméretlen harcra, amelyet most újult erővel folytat gróf Hellendorf, a berlini rendőr főnök. Elrendelte annak a nagy mérszárszéknek bezáratását, amely eddig külföldről behozott kóser hussal látta el a berlini zsidó kórházakat és aggók házákat. Ezzel azt akarják elérni, hogy a zsidó öregek és betegek is, mihamarabb elpusztuljanak.

Hát nem rosszabbak ezek, mint az emberevő pápuák? Hát nem vérszomjasabbak a dzsungel fenevadjainál? És ők a kultúra

Sonja telefonál Moszkvából a „mame”-nak.

Írta: EFRAIM KAGANOVSKY.

Oroszországból érkezett a levél. Moszkvából jött. Azt írja benne a leánya, igen, az ő leánya, hogy holnap délután felszólítja telefonon. Beszélni fog Moszkvából Varsóba. Azt írja, hogy várják a telefonhívást. A levelet az anyjának írta, az öreg „mame”-nak, aki a konyhában üldögélt.

Nagy nehézségek árán lehetett megmagyarázni az öregasszonynak, hogy Szurtse, vagy ahogy most aláírja a levelet, Sonja, az elveszett leány azt írja, hogy telefonon akar beszélni a mamájával. És jöttek a rokonok, az ismerősök és még ismeretlenek is és mindannyian azt igyekeztek megmagyarázni a „mame”-nak hogy a szomszédban levő egyszerű fekete készülék meg fog szólalni holnap és Szurtse Moszkvából beszélni fog vele. Beszélni fog, olyan egyszerű ez, mintha valakivel a szobában beszélne, mintha valakivel, aki itt lakik ebben a városban.

Az öreg „mame”-nak a világháboru előtt meg volt a maga szép otthona, férje, gyermekei. Azután elvesztette őket valamennyit.

Ht maradt egyedül és elhagyottan, egy csendes kis sarokban, amelyet legfiatalabb veje-nél talált. Emlékezetéből sok minden kimaradt, sok minden elhalványult. Tekintélyes, ismert „balboste” volt, saját házzal, üzlettel, sürgés-forgással. Voltak fiai, leányai: oh de régen is volt ez. Ma is ugyanazok, az uccalóvek vannak a varsói uccákon mint akkor, de mennyire megváltozott minden. Akkor nagy házat vitt, volt sok ünnepség és ünnep: a férje a „szent rebbe”-hez utazott, nagy üzletekről tárgyalt, adott hitelt, kápoit vállókat és pénz is volt — minden elmúlt, mintha csak álom lett volna.

Az egyetlen mindég friss seb csak egy maradt: mi lett a legfiatalabb leányával, a Szurtseval? Ki tudja mi történt vele, a messzi nagy orosz földön?

Sok-sok esztendeje annak, hogy Szurtse elünt, a fiatal, sápadt drága leány: a Szurtse.

A drága édes jó gyermek, a Szurtse, aki mindig könyveket olvasott és újágokkal hóna alatt tért haza. Valamit mindig titkolt, valami sötét titkot... És milyen nemes volt Szurtse. Mennyit kellett szenvedjen szegény, akinek szíve minden dobbanása a szegényekért, az elnyomottakért volt. Munkások! Munkások! Ezt a szót hallotta mindig anyja, erre emlékezett anyja, meg arra, hogy erre a szóra,

hogy égtek a Szurtse szemét... Jaj, mennyire félt a mame ettől a szótól... de most is fél ettől. Mert közle és Szurtse szavai között lezajlott egy nagy háboru, forradalmak, gyilkolások, rablások, harcok és zűrzavar.

Éveken át siralta leányát és gondolataiban elhalványult a drága leány alakja, mint ahogy megfakul egy régi-régi fotográfia...

A levél története, azzal a telefonnal, egészen felzaklatta az öregasszonyt. Előcsalta a konyha szögletéből, fejrátza álmából. Tágrameresztette szemét, mintha azt a nagy zűrzavart, mind beakarta volna inni szemével. Nem tudta megérteni, hogy miért szaladnak a házbellek oly izgatottan ide oda és miért mondják minden második szónál: Szurtse telefonálni fog!

Még egyszer elolvasták a levelet. Az orosz nyelven írott levelet és lassan szótárolva mondták azokat a szavakat, hogy: Csókol leányod Sonja...

Ugy tetszett az öregnek, mintha valamennyi ember közéjük állott volna. Közé, meg a leánya közé. Ugy nézett a telefonra, mintha elbujtak volna benne furcsa koboldok, amelyek gunyt akarnak üzni, anyai szeretetéből.

Az első percben azt hitte, hogy titkolnak előtte valamit. Valami rossz hírt. De amikor

zászlóvivőinek csufolják magukat. Európa gyálázata ez! A XX. század legnagyobb szégyenfolija.

Érdekes demonstráció

A hír, amely Varsóból jön, amilyen rövid, olyan megrázó:

Ezer lengyel zsidó fiatalember elhatározta, hogy gyalog teszi meg az utat Palesztináig, hogy ezzel demonstráljanak a keleti zsidók nyomora és a bevándorlás korlátozása ellen.

A Mussolini „Marcia su Roma”-ja jut eszünkbe, amelyet a feketeingesek vezettek Róma ellen és az olasz fascizmus megalapítója volt. Meg amit a különböző népek és izmusok indítanak mint demonstrációt. Nekünk zsidóknak is kell egy „Marcia su Jeruzsálem”-et csinálni, úgy vélik az elnyomott, politikailag és gazdaságilag elnyomott zsidó tömegek és egy nagyszabású „vándorlást” akarnak beindítani.

Az eszme nem rossz. Sőt, megkapó és a maga egyszerűségében is nagyon tragikus. Ezer lengyelországi zsidó batyút vesz a vállára, és keserű szívvel, visszaindul Ázsia felé. Megcsömöröltlen a nagy „európai kulturától”, amelyet ma a német és lengyel huliganizmus reprezentál és elmegy, ha keleten kenyérrel is, hogy az ősi földön, élhessen tovább. Azon az ősi földön, ahol szintén nem várja őket paradicsomi nyugalom. Ahol arab banditák orvítamadó töre leselkedhet rájuk. De még ha ezt is kapnák, akkor sem bírják tovább ezeket az „európai töröket”, ezeket a naponta történő sértéseket és elnyomást. Inkább megtenni több ezer kilométernyi utat, a bizonytalanságból inkább vissza Ázsiába, mint itt élni a „boldog” vén földrészen, ahonnan kinéznek a zsidó tömegeket. Más helyűt arról trunk, hogy repülőgépen 36 óra alatt lesz elérhető Varsótól Tel-Aviv. És micsoda ironiája a sorsnak és egész technikai kulturánknak, micsoda rettentő és borzalmas csödjét jelenti, hogy a fényes gépmadár korában ezer zsidó indul el az apostolok lován, hogy kijusson a földi pokolból és a bizonytalanság felé induljon. És demonstráció is lenne ez, hogy menni akarunk! Mert fullaszt bennünket ez az atmoszféra, mert nem bírják tovább a lengyel kisváros nyomorgó zsidói. Nagy üntetés ez: csak az a kérdés, hogy meghallják-e az illetékesek. És nem e fog ebből a megrázó népi tragédiából, gunyt űzni a német barbarizmus és nem-e vannak cinikusan vállat John Bull pipázó és flegmatikus londoni reprezentánsai?

Korunk egész szituációjának egy rávillanása ez. Tragikus és szomorú... ezer zsidó Palesztinába tart...

Magas árért veszek aranyat, ezüstöt és brilliánt bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

látta, hogy mindenki a telefonra vár, akkor fáradt, beteg lábaival odavánszorgott a telefonhoz és mindenkire féltékenyen nézett, akiknek dolguk volt a készüléknél.

Füfelvel alig hallott már és azon igyekezett, hogy visszaldézze emlékezetébe leánya friss, üde hangját. És amikor erre gondolt, szíve dobogni kezdett és úgy zakatolt, hogy az már fájt is...

Elkövetkezett a délután. Csoda történt. A nehézkes öregasszony úgy jött, ment, mintha új élet költözött volna tagjaiba. Gyorsan szekrényéhez sietett, ahonnan egyik régi ruháját vette elő. A legszebbet. És régi-régi parókáját is alaposan megfésülte. Rendbehozta magát. Mintha esküvőre készült volna. A lakásban sokan összegyűltek, sokan azok közül, akik jelen akartak lenni, amikor a telefon megszólal és Moszkva beszélni fog...

Az öreg mama valamennyire bizalmasan nézett. Olyan nehéz lett tőlk a szoba levegője. Amikor a telefon egyszer-egyszer megszólalt, kérdő tekintet velett vejjére: vajjon ő jön már? Nem akart egy pillanatot sem mulasztani, egy hangfoszlányt sem elveszteni. Nagy fáradtság velett erőt rajta. Elszunnyadt. Azután felriadt és hallja, amint veje fizletről, pénzről, váltóról beszél. Azután felgyújtották a villanyt. Valamennyi lámpa éjjen, mondta

Már Aradot sem kimélik az antiszemiták

Aradon már évtizedekkel ezelőtt is, az asszimilációs zsidók domináltak. Ezúttal nem azért mondjuk ezt, mintha szemrehányás akarna lenni, sőt ellenkezőleg, abból a szempontból, amelyről ezúttal szólnunk, még „erény” is. Mert miről van szó?

Ez az aradi zsidóság olyan „európai” modorra, olyan abszolút korrektséggel és beolvadási készséggel vezetett a békés együttélés vizein, ami ellen senkinek sem lehet kifogása. De végeredményben ma már tudjuk azt is jól, hogy mi sem ér a „frakk”, mert teljesen egyenértékű a „koffán”-nal. Már ami az antiszemizmust illeti. Nekik már régen mindegy, hogy beretvélt arcú, jólszabott zakóju e az illető „izraelita” vagy pedig zsidó chassid.

Példa erre, illetőleg újabb példa erre — Arad. Van ott egy gimnázium, amelyet Iosif Vulcánról neveztek el. Ennek a gimnáziumnak igazgatója Viteazul ur, szembehelezkedett a minisztérium rendelkezésével, amely úgy szól, hogy a zsidó gyermekek nem kötelesek szombaton írni és rajzolni. Ezzel szemben az igazgató ur azt mondja, hogy írni kell szombaton a diákoknak. Panaszt jött hozzánk. Panaszt jött és mi mit tegyünk? Ha a minisztérium rendelkezésnek sem tesz eleget a gimnázium igazgatója, akkor szót fogad majd talán nekünk? Nem hiszünk. De jellemzőnek tartjuk ezt a mentalitást, amely ma Aradon megnyilvánul. Most Aradon, holnap talán másutt, Mert ilyen „vlléz” igazgatók mindenfelé vannak.

De nem csak ezt halljuk Aradról. A város környékén sok németajku lakik. Amint már lenni szokott, ezeknek leányai bemennek a városba, hogy mint háziartási alkalmazottak helyezkedjenek el. Zsidó családokhoz előszeretettel mennek, mert ott kétségtelenül jó dolguk van, az egész világon. Most sirva mennek el ezekről a „jó helyekről” a német leányok, mert az aradi Német Házban uszítás és zsidóellenes propaganda folyik és azt mondják, hogy vagy nem lehetnek többé a Német Házban, vagy pedig ott hagyják a zsidó gazdákat. A sváb lányok nem akarják otthagyni a Német Ház mozteladásaikat és mulatságaikat inkább elmennek — sirva — a zsidó helyekről. De ne gondoljuk, hogy csak a német hitleristák teszik ezt Aradon. Vérszemek kaptak cuzista fiatalemberek is és azok még radikálisabb eszközökkel folyamodtak. Elmennek a házakhoz és ott a helyszínen a román lányokat „kihallgatják” és felszólítják, hogy távozzanak el munkahelyeikről. Nem az a lényeg, hogy otthagyják-e erre a helyet, vagy sem. Bizonyára lesznek ifjűdek, akik elmennek és akkor ténfereghehetnek az uccákon, ha nem kapnak más helyet, vagy elzüllenek. Ez nem a mi gondunk. Nem is az, hogy lesz-e

az öregasszony, mintha a tőlől félt volna, hogy nem lát majd mindent. A legcsekélyebb zaj is zavarta. Kérte, hogy legyenek csendben. És csendben maradtak. Ha valami mondani-valójuk volt, egymás fülebe sugdostak. Ma mindent magukra vettek, mert kedvébe akartak járni az öreg mamának.

Hirtelen éles csengő berregés hallatszott. Hosszan szólott a készülék. A veje felkapta a hallgatót és elkiáltotta magát: Moszkva.

Az öreg úgy érezte, hogy lábál megbé-nultak. Ki akarta nyujtani a kezét. Nem bírta. Hallotta, amikor a veje bekiáltotta a telefonba:

— Mit hallani?... A „mame”?... Igen... Igen... azonnal...!

Azután azt érezte, hogy a hideg hallgatót a fülehez igazítja. Görcsösen megragadta a készüléket és félig süket füle, egy távoli idegen hangot hallott.

Alig hallotta ezt a szót, hogy „mame” és azután egy nehéz kábulat velett erőt rajta. Torka kiszáradt, megnémült. Összeszedte minden megmaradt erejét, emberfölköti erővel egyetlen szót tudott csak kiáltani:

— Lányom, lányom, Szuritse!...

Kiesett a telefonkagyló a kezéből... megszakadt a szíve szegénynek... de még utoljára hallotta drága leánya hangját... ezután már amugy sincs értelme életének...

Az új „Carlton” szálló Timisoaran világvárosi legmodernebb komforttal megnyilt!

cselédlnyuk az aradi zsidóknak. Csak körtá-netként kell felfegyvezzük és fájó szívvel kell megállapítsuk, hogy Arad sem marad már azon a régi mesgyén, amelyet a társadalmi béke és megértés jellemzett. Az iskolaigaz-gató kezdi, a Német Ház folytatja és a cu-zisták fejezik be. Szomorú és keserves jelek ezek, nem a rapsugaras jövő szimptomái.

Világkongresszusra gyűlnek össze Párisban a fajgyűlölet ellenzői

Az antiszemizmus elleni ligák
határozataj

Páris. Az antiszemizmus és fajgyűlölet ellen alakult világszervezet legutóbbi vezetőségi ülésén elhatározták, hogy a fajgyűlölet és azok hírdetői ellen megfelelő ellenpropaganda megindítását fogja iniciálni. Alapos megvitatás után elhatározták, hogy az 1937 évben e célból nagy nemzetközi kongresszust hívnak össze Párisban.

A világkongresszus céljáról és terveiről határozatot hoztak, amely a következőképen szól:

A nürnbergi pártnapokon hozott határozatok hatása alatt, sok millió ember bizalmából összeültünk egy hatalmas szervezet égisze alatt, hogy a fajgyűlölettől tobzódó Harmadik Birodalom tulkapásaival szemben, a civilizált világhoz apelláljunk, hogy ne ha'adjon el némán e megnyilatko-zásokkal szemben. Nem igaz az, hogy a gyűlölet örök. Nem igaz az, hogy fajoknak az idők végtelenségig gyűlölniök kell egymást. Nem igaz az, hogy a hitlerizmus tobzódása feltétlenül szükséges a világ számára.

A háromnapos tanácskozás határozottságából és tiszta célkitűzéseiből következtethetünk arra, hogy a cél elérése érdekében nagyon sok okos és üdvös határozatokat hoztak. Megfelelő küzdő csapatokat fognak felvonultatni. Eddig nagyon szegényesek azok a harci eszközök, amelyekkel egyes országokban a fajgyűlölet ellen harcolunk. Remélni lehet, hogy mostantól kezdve elég ereje lesz a Ligának arra, hogy kellő eréllyel dolgozzék célja érdekében. Mindenesetre megállapítható, hogy egységesek az eszme propagálásának szükségességében és minden gyengesítést eláruló kompromisszumot elutasítanak.

A franciaországi ligának 30.000 tagja van, közöttük zsidók is, akik a többiekkel együtt eddig eredményesen dolgoznak azon, hogy a nemzeti szocialista ügynököktől erősen inficiált Elzász Lotharingiában eredményel dolgozhassanak. Azonkívül Északafrikában, ahol szintén erős a hitlerista propaganda, a Liga is dolgozik és Algirban, Tuniszban és Marokkóban is, ahol szintén eredményes munkásságot fejtenek ki.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!

Megnyilt

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

BUCUREȘTI,

Str. Lipscani 7.

Elsőrangú erdélyi konyha!

AZ EGYENES UT A LEGJOBB!

Eppen ezért, ha kiváló minőségű

szövetet
akar venni,

olcsó árban
menjen egyenesen a

KATZ Posztóáruházba

Oradea, Str. Avram Iancu 1.

Perényi Zsigmond volt sighetzi főispán mondja:

Keresztények is bíztak a wischnitzi rabbi csodatevő hatalmában

Vitéz Petneházy Antal magyar államtitkár úgy beszél a wischnitziről, mint szeretetreméltó, prófétai külsejű öregemberről. — Előkelő keresztények nyilatkozata a nemrég elhunyt wischnitzi rebberől

Báró Perényi Zsigmond, koronaőr, a Tisza kormány volt belügyminisztere tíz esztendeig volt főispán Sigheten, 1903 től 1913-ig állott az élén ennek a par excellence „zsidó” megyének. Tíz esztendeig élt a chasid zsidóság centrumában és nem érdekeltlen, ha egy vele folytatott beszélgetés kapcsán megírjuk, hogy miket is mondhat egy volt sighetzi főispán a régi zsidó városról?

Mit mond a régi főispán?

— Tíz esztendeig állottam a megye élén és mondható, hogy a sighetzi zsidósággal soha semmi bajom nem volt. A Budapesten „galicianer”-nek csufolt pájeszos, kafiános zsidók mindenkor a legjobb impressiókat keltették bennem és ezt láttam, hogy valamennyien konstruktív tagjai az emberi társadalomnak. Soha semmiféle „felforgató” eszmét nem tapasztaltam közöttük, valamennyien üzleteik után jártak szorgalmasan és eleget tettek minden tekintetben polgári kötelezettségeiknek.

Kornitzer szivarjai

— A zsidóság is mindig meg volt velem elégedve. Ennek legmeghatóbb dokumentuma, hogy amikor a kommunizmus alatt a margitkörtű katonai fogházban voltam, keserves napokat éltem át. Megbarátkoztam a komiszkosztal is, a fogház nyírtos levegőjét is bírtam volna, de a dohányzás eltiltása nagyon hiányzott. De ha meg is engedték volna, nem volt mit szívni, hiszen akkor ebben is nagyon szűkösön voltunk. Egy nap, az ebéd „szervirozása” után sajkám mélyén titokzatos csomagot találtam. Kibontom és mint szenvedélyes dohányos, kimondhatatlanul boldog voltam, mert száz darab különböző szivart találtam a csomagban. A drága küldeményt Kornitzer Imre küldte be nekem, aki főispánsgom idején a sighetzi hitközség elnöke volt és úgy látszott, hogy nem feledkezett meg volt főispánjáról.

A wischnitzi rebbe csodája. Milyen élményei voltak a volt főispánnak a csodarabbikkal?

— Jól ismertem és sokszor személyesen érintkeztem a wischnitzivel. (Igy mondja egyszerűen: „wischnitzl.”) Hatalmas tömegek keresték fel, zsidók, nem-zsidók egyaránt. A keresztények is bíztak csodatevő hatalmában. Ezt a hiedelmet módfelett alátámasztotta egy valóban misztikus történet, amelyet a következőkben mondok el:

— Egy szegény zsidó maramuresi faldó kereszte fel a wischnitzi rabbit, ügyesbajos dolgában. A rabbi végighallgatta a szegény zsidó kérelmét, majd hosszú szünet után fájdalmas hangon kijelentette, hogy

— *sajnos — nem tud baján segíteni. De még így hagyján is volna, de a wischnitzi hozzájűzte azt is, hogy élete veszélyben forog, de imádkozni fog érte, hogy legalább a halálos veszedelemtől megszabadítsa. A zsidó egy erdő közelében lakott. Minden nap fát vágott az erdőben. Egy nap szembe találja magát réglátott paraszt szomszédjával, aki halálos ellensége volt. A paraszt, mielőtt még védekezhetett volna, feléje sújtott hatalmas szekercéjével, amely felhasított a szegény ember mellkasát. A zsidó össz esett és minden bizonnyal elvérzett volna, ha arra nem jár egy derék parasztember, aki beszállította szekere Sighetre, ahol Dr. Gruber jónevű orvos kezelésbe vette. Legnagyobb meglepetésre, az orvos azt látta, hogy a nehéz éles szekerce áthasított ugyan három bordát, de valami csodával határos módon, elsiklott a sziburok felett. A szegény zsidó megmenekült a biztos haláltól.*

— Nem kell mondanom — fejezte be báró Perényi — hogy az egész környék a „wischnitzi” kezét látta benne, akinek imája ime csodákat művelt.

Ezzel fejezte be visszaemlékezéseit a báró, aki a legnagyobb szeretettel beszél, a sighetzi zsidóságról és az ott töltött évtizedről...

Hogyan tanult meg héberül vitéz Petneházy Antal, magyar iparügyi államtitkár?

Egy pesti zsidó újságíró felkereste vitéz Petneházy Antal alezredest, aki jelenleg a budapesti iparügyi minisztérium államtitkára. Aból az alkalomból kereste fel, hogy az a hír járja, hogy az államtitkár különösen beszélt a héber nyelvet.

Hogyan jutott eszébe Méltóságos urnak, hogy héberül tanuljon?

A markéns arcélű, diplomata udvarlásságu államtitkár ezt mondja:

— Már első gimnazista koromban elolvastam a Vulgátát latinul és magyarul és nagyon sajnáltam, hogy nem tudtam héberül olvasni. Akkor azonban nem volt alkalmam héberül megtanulni. Csak hosszú évek múlva...

A világháború alatt főképpen Bukovinában és Keletgaliciában szolgáltam. Így azután sokat érintkeztem a zsidó lakossággal is. Néhányszor résztvettem istentiszteleteken is. Itt kezdtem másodszer érdeklődni a héber nyelv iránt. 1921-ben, a háború után, kezdtem intenzívebben a tanulást. Egy Ardealból érkezett öreg rabbi járt hozzám hetenként kétszer. Együtt bujiuk Mózes könyvét és a végén beteljesült a gimnazista álma: eredeti héber nyelven olvashattam a Szentírást. Megtanultam néhány imát is kívülről, zsoltárokat

II. közlemény.

Az idei rádió évad szenzációja az akkumulátor helyettesítő „DURA-OPTIMA-FÜTŐ-ELEM”, mely az eddigi akkumulátorok használatát teljesen feleslegessé teszi. — Ezen fűtőelemet nem kell utánaállítani és semmilyen kezelést nem igényel. — Nagy teljesítménye révén igen gazdaságos és betápcsolásától teljes kimerüléséig állandó és zavartalan vélt biztosít. — Olcsóbb és kényelmesebb az akkumulatornál. — Ezen fűtőelemek minden vizionteladónál kaphatók. — Ajánlattal szolgál „DURA-MŰVEK” R. T. Timisoara.

Is tudok, de alig van időm... elvégre a hivatal elveszi minden időmet.

Az államtitkár előszobájában egy kapitány van, aki a beszélgetés után, a következőképpen nyilatkozott Petneházy alezredek héber tudásáról.

— *Tudok róla, hogy az alezredek sokat foglalkozik a héber nyelvvel. Ugy gondolom, hogy a wischnitzi rabbi volt rá nagy hatással — mondja a kapitány.*

Hát ismerte Petneházy alezredek a wischnitzi rebbet?

— Hogyne ismerte volna. Két évig lakott a híres rabbi szomszédságában. Minden nap találkozott vele. Sokat beszélt róla. *Nagyon megszerette a szép, próféta külsejű öregembert. Bölcs és jó ember volt. Ugy szölytotta mindig: kedves flam... Ismerte a szadagorai csodarabbit is, de a wischnitzi föbbre becsülte.*

Különben az alezredek nagyon szerette a zsidó katonákat, akik alatt szolgált. Legkedvesebb tiszte egy Weisz Árpád nevű volt, akivel a szívélyes jóviszonyt fenntartotta azokban az időkben is, amikor legjobban dult Magyarországon az antiszemizmus.

Sokszor és sokat beszélt nekem arról, hogy milyen szépzengésű nyelv a héber. Tudja azt is, hogy az Ember Tragédiáját is lefordították héber nyelvre és nagy sikerrel játszik a Jeruzsálemi színházban.

Vette hasznát az államtitkár, héber tudásának?

— Erről nagyon érdekes dolgot mondott el. Megboldogult Gömbös Gyula honvédelmi minisztersége alatt alkalmá héber tudásának hasznát venni. A magyarországi orlő. Központi Iroda egy deputációja volt a honvédelmi miniszternél. Az volt a panaszuk, hogy a zsidó katonák nem kapnak rituális élelmezést a husvétii ünnepek alatt. Ez alkalommal Petneházy alezredek héberül beszélt a küldöttség tagjaival és valóssággal elkápráztatta őket. *A zsidó küldöttség tagjai formálisan vizsgáztatták és ő jókedvűen és meglepő készséggel válaszolt. Nem is kell mondan, hogy a küldöttség eredményesen távozott a kihallgatásról. Ezentúl kapták pászkát a zsidó katonák. Ezután selpészach ékezhettek a zsidó katonák.*

Igy mondja a kapitány: *sel pészach... ezt a kifejezést az államtitkártól tanulta a kapitány. Csakhogy az államtitkár sokkal szakavatottabban ejti ki ezeket a héber szavakat...*

Két magyarországi visszaemlékezés a wischnitziről... meg arról, hogy derék emberek a sighetiek, ahogy báró Perényi volt főispán mondja, meg arról, hogy vitéz Petneházy államtitkár szerelt a héber nyelvet... jobban talán, mint egy — pesti asszimiláns zsidó...

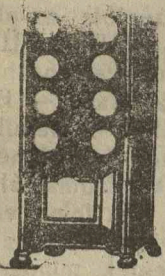
Perzsaszőnyeget, gyapjufonalakat
bizalommal

Schulhof Emilné-től
vegyen

ORIENT

Szövőiskola Oradea
Str. Ep. Clorogariu 14.

Szakszertű szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam!

SOK TIZEZER megelégedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR“ kályha az összes kályhák között a **LEGJOBB**

10 kilogramm fával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja:

Szántó D. és Fia Oradea

Kapható mindenütt.

Kérjen díjtalan árjegyzéket.

A tudomány és vallás megtestesítője

Neuman professzor Prágában

Néhány nappal ezelőtt Neuman professzor, Prágában időzött. Lapunk legutóbbi számában részletesen írtunk róla, ezzel kapcsolatban, hogy világhírűvé VIII Eduard angol király bécsi látogatásával kapcsolatban, csak öregbeteite. Most tudósítás érkezett hozzánk Prágából, amely arról szól, hogy Neuman professzor, a királylátogatás után, néhány napig ott időzött és tudósított a következőket írja a híres tanár prágai időtöltéséről:

A professzor elmondta, hogy Oppolzer-gasse 6 szám alatt levő bécsi lakásán, amely közel a Burgtheaterhez fekszik, minden nap eljött az angol uralkodó a késő délutáni órákban, amikor már a ház körül sok riportert ólálkodott, hogy minden egyes mozzanatról beszámoljanak lapjuk olvasóinak. Ez ellen nem tehető semmi, viszont senki sem tudja hogy a fülkeelés után mit beszélgetett a zsidó tudós, egy csésze tea mellett, az angol birodalom uralkodójával. Neuman professzort hiába osztrómolták azután az újságírók, erre vonatkozólag nem nyilatkozott. Legszívesebben vette volna, ha az egész ügy diszkrétclóban marad, mert nem szereli a hangos dobpergést, ami nevével kapcsolatban észlelhető volt az utóbbi hetekben.

De az angol király sem sokat törődött a kíváncsisággal. Ezért tette meg, mitsem törődve a külvilággal, azt az utat, amely a fülklinika felé vezetett, ahol alaposan megtekintette a világhírű bécsi I számú fülklinikát, amelyet Neuman professzor vezet.

Mi igaz abból — kérdezték tőle Prágában — hogy néhány hónappal ezelőtt Hitlerhez is hívták?

Neuman professzor nem válaszol igennel a kérdésre, de nem is tagadja. Ugy látszik, hogy valóban kikérték írásbeli véleményét

Hitler betegségről, amelyet ő orvosi kötelességéhez híven megválaszolt. Személyes látogatását, amint a beszélgetésből ki lehet hámozni, nem kérték. De lehet, hogy csak tulzott szerénységből nem nyilatkozik, még arról sem, hogyha meghívták volna, elment volna-e?

Mit csinált Prágában a professzor?

Családi látogatáson volt. De ettől függetlenül naponta meg volt a maga programja, amely Prága meglekintésével volt összefüggésben. Soán észre sem vették, amint az alacsonytermetű, szerény öltözetű ember végigment az utcán, hogy ez a világ orvosainak egyik legnagyobbja. Legfeljebb tudós feje tűnhetett fel, meg talán az, hogy folyton csak a művészettel, a történelemmel és a — zsidósággal kapcsolatos helyeket kereste fel.

Egyik napon, kora reggel, az „Altneuschul“ zsinagógát nézte meg, de nem-csak nézte, hanem ott végezte el reggeli imáját is. Majd onnan meglátogatta a régi híres temetőt és mikor dél lett, felkereste a közelben levő ortodox kóser vendéglőt.

Érdekes találkozás a vendéglőben.

Kísérelésben voltak Storfer igazgató, Gustav Böhm vezérigazgató, és egy ismert író. Az egyik vendéglői melléktéremben egy nagyon híres idős csodarabbi ebédelt éppen. Amikor észrevette Neuman professzort a rabbit, feltette kalapját és odament hozzá, hogy „salomelechem“ — et adjon neki. Érdekes jelenet volt, amint a híres tudós üdvözölte a Talmud híres nagyságát. Rövid beszélgetés után, Neuman professzor újra asztalához ült és kezét mosott, bencsolt és utána elhagyta vendéglő termét...

Ezek voltak nagyjából a híres professzor prágai napjai...

Zsidóellenes tüntetések a prágai német egyetemen

Prága. Azok a diák tüntetések, amelyek mostanában számos európai egyetemen folytatódnak és főleg a zsidó diákok ellen irányulnak, Prágában is otthonra találtak a német egyetem falai között. A prágai német kisebbség, már régtől óta hitlerista beállítottság felé gravitál.

Különösen azóta ujjaltak ki a diákzavargások, amióta prof. Hans Kelsen németországi emigrált professzor, kezdte meg előadásait. A hallgatók elállták a terem bejáratát, ahol az előadásnak meg kellett volna történni és minden egyes diákot, aki az előadásra igyekezett, kiszűrték. Miközben „zsidó disznók“, „ludtalpa paraziták“, „moszkvai ifjak“ jelszavakat hangoztatták, a legnagyobb sikert az aratta, aki azt kiáltoította: „meg kell tiltani nekik a német nyelv használatát“. Néhány zsidó és demokratikus érzelmű más diákot tetleg is inzultáltak. Dr. Soukop-ot, a csehszlovák köztársaság szenátusának elnökét, prof. Foltin egyetemi dékán nem engedte be az egyetem épületébe, dacára annak, hogy Soukop disz-doktora ennek az egyetemnek.

Kelsen tanár egészen kisszámú hallgató-ság előtt tartotta meg előadását. Az előadást folytonos fütyüléssel zavarták. Ezért a dékán beíltotta a további előadások megtartását. Amikor az egyetem épületéből eltávolítottak a hallgatók, a rendzavarók újból megtámadták őket.

A csehszlovák közoktatásügyi miniszter az egyetem rektorához levelet intézett, amelyben „utolsó felszólítást“ intéz a hallgatókhoz, hogy tartsák be a rendet, mert ellenesében a miniszter bezárja a jogi fakultást. Ezenkívül más intézkedéseket is tesznek a rendzavarások elfojtására.

Dr. Angelo Goldstein, zsidó képviselő, a rendzavarások kezdetekor felkereste a prágai rendőrfőnököket és a közoktatásügyi miniszteriumot és mindkét helyen jelentette és orvos-lást kért a rendzavarók megfékezésére. Mindkét helyről komoly ígéretet is kapott, hogy a legerélyesebb kézzel fogják elfojtani a berlini utasításra dolgozó nemzeti szocialisták rendzavarását.

Ahogy procc Pest nyaral

Egy bucurești nagyvállalat, ardeali származású vezérigazgatója levelet írt lapunknak. Nem akarja, hogy saját nevét írjuk a cikke alá, csak zsidó neve alatt közölhetjük lapunk olvasóival észrevételeit, amelyet a nyár folyamán írt.

Avigdor ben Michoél Jehudó Sárbogárd: ezt írta alá és itt adjuk érdekes és megszívlelésre méltó cikkének lényegét.

Előbb gratulál lapunk főszerkesztőjének legutóbbi cikkéhez, amelyet a zsidó erkölcsi integritásról írt. Majd a következőket írja: Azon szerencsések közé tartozik — írja — akik az egész évi megfeszített munkájuk után még nyaralni mehetnek. Késve bár, de mert örökké aktuális, most közli a Tátrában észlelt impresszióit. Egy szanatórium-ban üdült az illusztris vezérigazgató, ahol 80% ban zsidók, méghozzá pesti zsidók pihenék ki egész évi semmittevésüket. A 20% ot OTI és MABI által beutalt szerény anyagi viszonyok között élő nem-zsidók tettek ki. Voltak azonban előkelő más keresztények is, közöttük például Magyarország egy volt külügyminisztere. Ezek szerényen viselkedtek, diszkrétan. Ezzel szemben a pesti procc zsidók hangosak voltak, fitogtatták vagyonukat és pillanatig sem gondoltak arra, hogy milyen helyzetben vannak a német zsidók. És hogy milyen helyzetben vannak a pesti zsidók tízezerrel, mennyire nyomorognak a pesti elhelyezkedni nem tudó zsidó ifjak, akik elől minden kenyérkereseti lehetőséget elvesznek.

Szerénytelenül, hangosan és proccosan viselkedtek ezek a pesti zsidók. Volt néhány újgazdag közöttük, névszerint egy Füstös nevű, aki folyton magánál hordta a pesti háznak fényképeit és boldognak, boldogtalannak mutogatta, hogy ő milyen gazdag. Természetesen akik ezt látták, nem-zsidók, azt hitelik, hogy minden zsidó ilyen gazdag, akiknek csak úgy állanak a bérházak glédában, mint a piny. És dől a sok házbér — mint Füstös urnak.

A meggondolatlan, kevély és a legminimálisabb szociális érzést is negligáló pestinek alaposan megmondotta véleményét egy c'ujt rokonszenves ügyvéd. De tudunk-e minden egyes procc mellé, egy intelligens zsidó ügyvédet állítani?

Két esztendővel ezelőtt Tel-Avivban meghalt Heinrich York Steiner, aki a szlovákiai Szentiből származott el és német nyelven írott könyveivel nagy nevet szerzett magának. „Die Kunst als Jude zu leben“ című művében külön írta a pesti zsidókról is és többek között ezt írta róluk: „Die Frauen meinen in Kurorten durch volle Koffer und reiche Toiletten, ihren Platz behaupten zu müssen, was oft zu falscher Beurteilung führt!“

„Unzelligemäusser Putz verstärkt die Perspective des jüdischen Reichthums“ — írja York Steiner más helyen. Anyagiukban gazdag, de lelkükben szegény, jótékonykodás terén alig begombolkozott „füstösök“ eddig nem szivelték meg a zsidó tudós intelmeit, bár az antiszemizmusz nem elszigetelt jelenség és sokban hozzájárulnak ezek a viselkedni nem tudó zsidók. Pedig sok mindent tanulhattak volna és okulhatnának a folyton megújuló eseményekből, amelyek nem állanak meg egy társai szanatórium halljában sem. Az ilyen kívülről füstös, belülről szőrös szívű zsidók azok, akik nem jutottak arra a felismerésre, hogy a mai idők mást parancsolnak minden egyes zsidónak. Ezek nehezítik meg, sőt teszik lehetetlenné, a szorgalmas, törekvő, munkás, szerény igazi zsidók boldogulását. Ezért van jogunk kritikát gyakorolni feltevések és figyelmeztetni őket — amíg nem késő.

Ezt írja az illusztris vezérigazgató. Mi nem tudunk rá egyebet mondani, mint annyit, hogy szomorú jelenség ez, mert ártatlanok szenvednek az ilyen pesti proccok neveltségéért. Ők mutogatják házaik fényképét, míg tízezrek nyomorognak és a zsidógyűlölők kancsukái vernek végig hátukon. Bárcsak egyetlen egy ilyen feltűnési viselkedésben szenvedő zsidó szivelné meg a bucurești direktor so rait, akkor cikke nem volt hiábavaló, akkor remélhetjük, hogy az antiszemizmusz enyhítéséhez hozzájárulhatunk.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5697

Péntek: Chesvan 21, nov. 6.
Szombat: Chesvan 22, nov. 7.
Heti szidra: חיי שרה
Heti haftóra: והמלך דוד

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4:40
gyertyagyújtás 4.50
Istentisztelet kezdete 5 00
Szombat befejezése 5.55

Panizlamizmus?

Végre befejező ölt a nagy arab sztrájk. De ezzel még koránsem ért véget a krízis. A tulajdonképpeni válságnak még csak a közömbös állunk. Mert csak a fegyverletétel után következő tárgyalások során válik majd el, hogy milyen következményeket rejtett magában a nagyméretű sztrájk és a vele kapcsolatos szomorú események. Reméljük, végre sikerül majd világosságot deríteni az események sötét hátterére. Az eddigi zürzavarban ez lehetetlen volt. Egyesek úgy vélték, hogy angol kéz irányítja a zavargásokat. Az állítólag kipróbált angol gyarmatpolitikára utaltak, mely szerint a brit birodalom, mikor úgy véli, hogy inog a helyzete valamelyik gyarmatán, igyekszik titokban egyenlenségeket szítani a kolónia autochton lakói között. Mikor a polgárháború már nagy méreteket ölt, megjelenik katonáival és erős kézzel letöri a lázadást. A Népszövetség előtt pedig a béke angyala szerepét játssza, rámutat arra, hogy a szóbanforgó gyarmat lakossága még nem érett meg az autonómira és ennek következtében az állandó mozgolódások elnyomására és a kulturálatlan lakói indulatainak egyensúlyban tartására még szükség van az angol fennhatóságra. Egyszóval az általános műveltség érdeke, hogy az angol hatalom az illető kolónián megerősödjék.

A palesztinai eseményekkel kapcsolatban még egy másfajta angolbirodalmi érdekről is rebesgettek. Ezek szerint Anglia saját jófelfogott érdekeinek malmára hajlított volna a zavargások vizét azzal, hogy a Suez csatorna környékére katonaságot importált, amit esetleges külpolitikai kombinációkra előnyösen kihasználhat.

Ezeket csak úgy kiragadtuk a messze elterjedt mende-mondák zürzavarából. Lehet, hogy egyes közülük komoly alapon nyugtazzák. Talán sor kerül ennek kiderítésére is. Rá kell azonban irányítani a figyelmet egy más körülményre is, amelyet hi itt-ott említettek is, nem helyeztek kellő világításba és így nem is tulajdonítottak neki nagy jelentőséget. A panizlamizmus. Nagyon lehetséges, hogy ez a még nyilvánosan be nem vallott törekvés, Mohamed hívelnek egyesítése, lappang a kultuszuk mögött. Aggályaink nem minden ok nélkül valók.

Mikor az Ibn Szaud dinasztia 1700 körül keletkezett, a vahabíták mellé állt és Nedzs országában vahabita államot alapított, mintha újra felvillant volna a hódító kalifák kardja. Ezzel a karddal vonult be 1925-ben Ibn Szaud Mekkába. Allah városa sohasem rejtegetett kellemes meglepetéseket a „hitellenek” számára. Hiszen Ibn Szaud most sem leplezi terjeszkedési vágyát. Az eszköz természetesen most is a jól bevált „zsidó”, a mindig győzelmet hozó szentháború volna. Ami bizony nagy dolgokra képes. A muzulmánok vakbuzgóságából kifolyólag igen gyakran történi meg, hogy „Allah zsákmány gyanánt ajándékozta a hívőknek a hitellenek kincseit”. Mondanunk sem kell, hogy az izlám terjesztésének örve alatt gazdasági okok húzódnak meg, mintahogy a kereszties háborúk sem szolgáltak szentcélokat.

A panizlamizmusról való fellelésünk mintegy támasztékot talál az arab uralkodók mostani szereplésében is. Ői hosszú, nyomasztó hónap alatt állg hallottunk róluk valamit. Most felléptek, a sztrájk megszüntetése érdekében. Szép gesztus. Uralkodóhoz méltó fellépés. De ki tudja, hogy vajjon nem az ő buzditásu'ra indult-e meg a lava'na? Csakhogy az eredménytelenség látára újra közbeléptek és most már nyilvánosan. Ugy érezték, hogy az ő szavuknak sulya kell legyen.

Ha jogos is volna fellelésünk, mégis jogtalan volna az ellenvetés, hogy hiszen akkor itt csak angol érdek forognak veszályben. Zsidókérdésről pedig szó sincs? Hát épen arra akarunk rámutatni, hogy egy ilyen probléma létezése esetén meginoghat a cionizmus is.

A történelemből leszűrt tanulságok azt bizonyítják, hogy amikor a keresztény és a muzulmán vallás összeütközött, mindig zsidó hullák maradtak a csatatéren. Mintha a zsidóság csak azért termelte volna ki magából ezt a két vallást, hogy kettőjük közé kerülve azoknak surlódásai, saját testén keresztül történhessenek. A kereszties hűdők vitézei, noha főleg gazdasági okok irányították őket, mégis úgy találták, hogy előbb a közeli „eretnekek”-kel kell leszámolni. Kaszília és Aragonia hőstesen küzdött az arabok ellen. A későbbi inkvizíció kínzókamrái mégis zsidó jajkiáltásoktól visszhangzottak.

És ha most is vallásháború árnyéka húzódtott volna meg az elmúlt szomorú események mögött, ne felejtjük el, hogy most is mi vagyunk a legközelebbi „hitellenek.” Különösen kedvező az arabok számára az, hogy a zsidótelepek nyugtalanítása nem hordja magán az angol fennhatóság ellen való lázongás gyanuját.

Kérdés, hogy a tárgyalások hullámai felszínre hozzák-e majd ezt a problémát és ha igen, ilyen formában-e?

Elisnerjük, hogy a kérdés igen kényes, de nem haladhatunk el mellette szó nélkül.

TESZLER HERMAN
(Viseul-de-Sus.)

— Őszi és téli női divat kabát, costum és ruha szövetek

nagy választékban KERTÉSZ női divat áruházban Oradea, Piața Reg. Maria 1.

— Megcáfolták a turista vízumok kiadásának betiltását. London. A zsidó távirati újszövegségnek a berlini híradását — amelyet lapunk legutóbbi számában mi is közöltünk — alondoni gyarmatügyi miniszterium erőteljesen megcáfolta. Csak arról volt szó, hogy nem adtak olyanok számára vízumot, akik a nyugtalanságok idején luxusulazásokat akarlák tenni az országban. Ezzel szemben mindazoknak, akik igazolták, hogy gazdasági ügyekben akarták meglátogatni az országot, minden további nélkül kiadták a vízumot. A hírt tehát megcáfolták, ami nagy megkönnyebbülést jelent a világ zsidósága körében.

Antiszemita megnyilvánulások Debrecenben. Debrecen. A gazdasági akadémia hallgatói memorandumot nyújtottak át az akadémia vezetőségének, amelyben a numerus klauzus legszigorubb keresztülvitelét követelik. Egyidejűleg értesítették az akadémia 11 zsidó hallgatóját, hogy kerüljék az előadási termetet. Amikor a zsidó diákok ez ügyben felkeresték az akadémia igazgatóját, az hasonlóan azt tanácsolta, hogy ne jöjjenek az előadásokra. Az antiszemita diákok kijelentése szerint az első évfolyam diákjai túlhaladják a numerikus számot. Az akadémia igazgatója különben Budapestre utazott, hogy jelentést tegyen és utasítást kérjen az illetékes miniszteriumtól.

Ha Brasovba jön és jól akar étkezni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Regina Maria 9 szám alatt.

KOPROL

az egész világon ismert csokoládépasztilla a legkitűnőbb ellenszere a ROSSZ EMÉSZTÉSNEK, a MIGRÉNNEK, a SZÉKREKEDÉSNEK, az EMÉSZTŐ szervek INFEKCIÓJÁNAK

— A lengyelországi kilengések. Varsó. A varsói egyetemen történelmi excessusokkal kapcsolatosan Dr. Sommerstein, a zsidó parlamenti klub elnöke felkereste prof. Aujejskyt a közoktatásügyi alminisztert és felkérte, hogy gondoskodjék a zsidó diákok élet és jogbiztonságáról. — A vilnai egyetem orvosi fakultásán prof. Maszynski orvosprofesszor elrendelte, hogy előadása alatt az őt zsidó hallgató „gettópadban” üljön. — A lembergi egyetemen az elmúlt pénteken és szombaton antiszemita kilengések voltak, amelyeket nemzeti demokrata diákok rendeztek. A lembergi egyetemen számos zsidó diákot véresre vertek. A politechnikai főiskolán bizonytalan időre betiltották az előadásokat.

Szép asszonyok hű barátja a LYSOFORM! Használjon valódi LYSOFORM ot, hogy megszabaduljon az örökös félelemtől, a rejtett következményektől, hogy védekezhessen a kellemetlen meglepetések ellen, akadályozza meg a fertőzést, a bakteriumok, a nem kívánatos csírák meglepedését. Nyugtassa meg magát rendszeres és idejében alkalmazott valódi LYSOFORM öblítésekkel. A biztos hatású és megbízható LYSOFORM csak zárt üvegben valódi, kimérve nem kapható.

— Nincs bevándorlási tilalom Braziliában. San Paulo. Illetékes körök meghatalmazták a sajtót annak publikálására, hogy ellentétben az elterjedt hírekkel, szó sincsen a bevándorlás korlátozásáról Braziliában és az sem felel meg a tényeknek, hogy olyan személyeket, akik nem régiben jöttek az országba, kiutasítanak. A londoni braziliai követség is kommunikét juttatott a lapokhoz, amelyben megcáfolja az elterjedt híreket és jelzi, hogy az eddigi előírások alapján adja ki továbbra is a vízumokat.

— Ismét meghalt egy zsidó röntgenológus, aki hivatása áldozata lett. Wien. Ismét hivatása áldozata lett, egy ismert bécsi röntgenológus. Dr. Fritz Eisler docens, a weni kórház primarius, aki tizenöt éven át vezette ennek a nagy kórháznak Röntgenosztályát, 53 éves korában hirtelen elhunyt. A halál az auto volánja mellett érte utól hirtelen, az ismert professzor, akiről megállapították, hogy a Röntgen sugarak ártalmas kiszugárzásainak köszönhető korai halálát. Különleges alaposággal vezette vizsgálatait és Ausztria legkiválóbb Röntgen diagnosztikáitól közé tartozott. A nemrégiben megtartott bécsi röntgenológiai kongresszuson, „A csontrend szer megbetegedések diagnózisa” címen tartott nagyjelentőségű felolvasást. Eisler professzor Boskovitzból (Mähren) származott és fivére volt Dr. Max Eisler egyetemi tanárnak, ez ismert műtörténésznek.

Budapestre utazók figyelmébe!

Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám Modern kényelemmel berendezett ragyogó tiszta szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné Kármel-pansio (Andrassy-ut 43)
Telefon: 12-89-67.
vagy Oradean özv. Strasser Ignátné
Str. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

*En testben
en lélek*

taratja a közmondás.

Teste épségét, frissességét
megőrzi, ha

PALMA

sarkon
jár.

— Lodzban kibúrtak az antiszemita a város képviselőtestületéből. Lodz, amely 700.000 lakosával, második legnagyobb városa Lengyelországnak, nemrégiben tartotta városi képviselőtestületi választását, amelyről már megemlékezünk. A város lakosságának egyharmada zsidó. Az új választás, a jobb és a baloldal mérkőzése volt. Minkét részen, a zsidó-érdekes jelszavaival küzdtek. Az antiszemita plakátjaikon azt kívánták, hogy a zsidók ne szavazzanak, mert ha igen, úgy Nürnbergi törvényeket fogják alkalmazni Lodzban is. A választás eredménye szenzáció volt. A jobboldal, amely 1934-ben 39 mandátumot kapott, kénytelen volt megelégedni most 27 mandátummal. Ezt is csak úgy érthetjük el, hogy a lengyel és német antiszemita együtt szavaztak. Az aguda 7, a cionisták 2 mandátumot veszítettek. A többséget — a 72 mandátumból 40-et — az egyesült német lengyel és zsidó munkáspártok szereztek meg. A választás nagy jelentőségű, mert azt mutatja, hogy új orientációt szereznek a lengyel tömegek is — a demokrácia javára.

— Siesta Szanatórium Budapest, I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. Bel- és ideggyógyászat, sebészet, szülészeti, nőgyógyászat, urológia, stb. Röntgen, kémia és mikroszkopos laboratórium. Elektrokardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizsgyógyintézet. Orvosi vezetett villanyüzemi konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyzetméteres park. — Olcsó árak!

— A Mifal Bizzaron akció Norvégiában. Oslo. Dr. Wladimir Kaplun Kogan előadása után rendezett a norvég zsidóság körében, a Mifal Bizzaron akció érdekében. Trondjemben, a „Herzlia” beható megbeszélést folytatott, amelyen Kaplun Kogan referált a palesztinai helyzetről. Osloban minden egyes zsidó családot meglátogat a kiküldött, hogy az akciónak minél nagyobb eredménye legyen. A „Norsk Zionisforening” a zsidó ifjúsági egyesület és a Zsidó Akadémikusok Klubja, nagy estélyt rendezett a vendég tiszteletére. A Mifal Bizzaron akció norvégiai sikere azt bizonyította, hogy az országban jól megszervezett cionista élet van. Nem zsidó körök is élénken érdeklődnek a Palesztina kérdés iránt és Harald Juell, államtitár vetített képekkel tartott előadását Palesztináról Osloban meg kellett ismételnie és számos vidéki városban is megtartotta előadását. Csodálatának adott kifejezést a chalucok önfeláldozó munkájával kapcsolatban.

— ORSZÁG-VILÁG, a legjobb, legrégebb romániai magyar nyelvű riportlap! Kizárólag előfizetés újfán kapható és megrendelhető az ardeal részi kiadóhivatalban: Arad, Bul. Regele Ferdinand 19. Kérjen minden kötelezettség nélkül díjtalan mutatványszámot.

— Az antiszemitizmus és az amerikai elnökválasztás. Chicago. A Baei Brit páholy vezetősége nyilatkozatot adott ki az elnökválasztással kapcsolatban. Kijelentik, hogy az antiszemitizmus nem képezi az ellenpártok közötti vita tárgyát, mert az elismert politikai pártok minden vallási és faji ellentétől mentesek. Ha azonban mégis felmerülne, ez magára vonná az egyes zsidók figyelmét, akik nincsenek egységes zsidó pártba tömörülve, hanem megosztódnak a különböző pártok keretei között. Szavazati jogukat inkább politikai meggyőződésüknek és gazdasági beállítottságuknak megfelelően fogják érvényesíteni. Ez minden kétségen felül megállapítható, még ha tubuzgó politikai ágensek ennek ellenkezőjét is híresztelnék. Az antiszemita tendenciák felvetése már azért sem volna helyénvaló, mert mindkét jelölt minden irányban a közös érdekében dolgozik és egyáltalán nincsenek egyiknek sem anti zsidó tendenciái.

— 36 éves, önálló bőrkereskedő jól jövedelmező üzlettel feleségül venne egy vallásos urileányt 300 000 lei hozománnyal. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő irodánál, Cluj, Regele Ferdinand 116.

— Az arabok álláspontja a királyi bizottsággal szemben. Az „Adifaa” című arab napilap közli, hogy a királyi bizottság palesztinai tárgyalásával kapcsolatban az arab államok képviselői is össze gyűlnek Jeruzsálemben, hogy paralel a királyi bizottság kihallgatásaival, ők maguk is megejtsék a vizsgálót. A legfelsőbb arab komitében különben igen élénk ellentétek vannak, a vizsgáló bizottsággal kapcsolatos teendők tekintetében. A mufti hível azt akarják, hogy csak politikai nyilatkozatot tegyenek amelyben kijelentik, hogy a Balfour deklaráció megszüntetését követelték. Nashasibi hível azonban azt követelték, hogy valamennyi arab panaszt vigyenek a bizottság elé.

— Az amerikai Hadassa tagjainak száma növekedett. New-York. Az amerikai „Hadassa” női cionista szervezetenek taglétszáma 15%-al emelkedett egy esztendő alatt és 45.000-ról 52.000-ra nőtt. Ez a legnagyobb létszám növekedés, amelyet a Hadassa megalkulása óta, egy év alatt felmutathat.

— Constanta-ban, a »Tel-Aviv«, legjobb hírnévnek örvendő és szigorúan orthokóser vendéglő, Str. Traian 14 szám alatt. Melamed Ignác (Sibiu) irányítása mellett, megnyitott. Elsőrangú ardeali konyha. Olcsó árak. Szükség esetén megfelelő lakás.

— Pennsylvania kormányzója Earle a cionizmusról. Philadelphia. Az Egyesült Államok 45 államának több mint 2000 delegátusa előtt nyílt meg a „Hadassa” 22-ik évi konferenciája, Mrs. Edward Jacobs asszony elnökölt az amerikai cionista asszonyok és leányok eme kongresszusán, hol legelőször is felolvasták Roosewelt elnök üdvözlő táviratát. Azután üdvözölte a kongresszust George H. Earle, Pennsylvania állam kormányzója, aki kijelentette, hogy minden felvilágosult embernek támogatni kell a cionizmust. Különösen a mai időkben kell ezt tenni, amikor annyi helyen és úgy bántalmazzák a zsidóságot. A kormányzó végül arra hívta fel beszédében az Egyesült Államok lakosságát, hogy ne támogassa a fajok közötti harcot. Végül a Hadassa működése iránti nagy tiszteletének adott meleg szavakban kifejezést.

— Egy nemzeti szocialista kémet fogtak el Tel-Avivban. Tel-Aviv. Fritz Simrock nevű németországi nemzeti szocialistát, aki illegális uton került Palesztinába, a tel-avivi rendőrség letartóztatta. Titkos iratokat találtak nála, amelyekből kémiszolgálatára lehet következtetni. A napokban kiutasítják az országból.

Sulfamyl puder csak

„EGGER”

védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítandó.

— Ezer dinár pénzbüntetésre ítélte a legfelsőbb jugoszláv bíróság egy antiszemita. Belgrad. Jugoszlávia zsidósága élénk érdeklődéssel kísérte dr. Kozlák, ismert antiszemita vezetőnek a semmitörvény előtti lefolyt izgatási perét. Dr. Kozlák egy autóbusszon utazva horogkereszteket rajzolt a kocsik ablakára, noha az zsidó utasokkal volt tele. A zsidó utasok letrölték az ablakról az antiszemita jeleket, mire Kozlák előrántotta revolverét és megfenyegette vele a zsidó utasokat, antiszemita jelszavak hangoztatása közben. H. Marberger zsidó gyógyszerész, aki szintén együtt utazott az antiszemita agitátorral, feljelentést tett életveszélyes fenyegetés és felekezeti izgatás, valamint idegen eszmék propagálása címen Kozlák ellen. Az alsóbbfokú bíróságokat megjárva, most került az ügy a semmitörvény elé, ahol Kozlák ismét antiszemita beszédet tartott, de megesküdött, hogy fegyverrel annak idején csak játszott. A felsőbb-bíróság ennek ellenére büntőnek mondta ki a jugoszlávai náci a zsidósággal szemben tanúsított sértő magatartása és idegen hecc propaganda miatt ezer dinár pénzbüntetésre ítélte.

— Joachim Prinz berlini rabbi — Berlinben van? Berlin. Az United Press berlini levelezője jelentette a világsajtónak hogy Joachim Prinz főrabbi — amint mi is közöltük legutóbbi számunkban, — a Gestapo üldözése miatt, elmenekült a német fővárosból, családjával együtt. Ez a jelentés most alaplatannak bizonyult. Prinz rabbi Berlinben van. Viszont csehszlovákiai lapok szerint Prinz rabbi Prágába menekült és amikor arról biztosították, hogy nincs ellene semmiféle eljárás, tért vissza Berlinbe.

— Lengyelország — Palesztina 36 óra alatt. Varsó. A lengyel palesztinai kereskedelmi kamara kezdeményezésére rendszeres repülőgép forgalom indul meg Lengyelország és Palesztina között. A „Lot” repülőgéptársaság a Varsó-Athén és Varsó Saloniki repülőjáratot meghosszabbítja és a következőképpen fog közlekedni: Varsó — Lemberg — Bucarest — Athén — Rhodos — Haifa. Október 27-én indult az első repülőgép és 28-án délben érkezett Haifába. Ezek technikai próbajáratok és azt tanulmányozzák, hogy lehet-e Varsó-Haifa közötti utat egy nap alatt megtenni.

Divatból kiment gyönyörű szép bőrridkítők 100-200 300 Leiért kaphatók míg a készlet tart **HERBST** óra- és ékszer-áruházban Reg. Ferdinand 3.

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek. Használja rendszeresen a kellemesen illatosított

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalett-szappant, megvédi fertőzések ellen. Vigyázzon nehogy utánzatokkal kiszolgálják!

A német pokol nem enyhül

Ujabb zsidóellenes kampány Németországban

Jelszó: »Harc a zsidó kapitalizmus ellen«

A legutóbbi hírek szerint, a németországi zsidóellenes kampány tovább folyik, még erőteljesebben, még vehemensebbül mint eddig.

Míg az egyik oldalon harcot hirdetnek a „zsidó bolszevizmus” ellen, addig most 3000 résztvevővel a német munkafront vezetői kurzust tartottak, amelyre az volt a jelszó: „*harc a zsidó kapitalizmus ellen*”. A munkafront egyik vezetője, *Klaus Salzner* kijelentette, hogy a „zsidó bankok” kizárása a gazdasági életből elsősorban kötelesség és 12.000 nemzeti szocialistát képeznek most ki, azzal a céllal, hogy a félt antizsidó kampányt levezzék.

Az Angriff szerint, a bankok és biztosítók *Gaubeitriegsgemeinschaftja*, a zsidó kérdést újra napirendre tűzte. A nevezett szakmákban teljesen ki kell kapcsolni a zsidókat és egyetlen bankban, vagy biztosító intézetnél sem lehet tovább zsidó alkalmazott.

Ugyancsak zsidóellenes tendenciák mutatkoznak meg abban is, hogy a „*Juristische Wochenschrift*” egy breslauer ítélet alapján kijelenti, hogy dacára annak, hogy zsidó alkalmazottak követelik végkielégítésüket, ez nem jár nekik, mert a zsidókra különleges intézkedések érvényesek. A „*Deutsche Juristenzeitung*” pedig közli, hogy Dr. Frank igazságügyminiszter most állítja össze a zsidó ügyvédek névsorát, amelyet külön kiadványban fog a közvélemény elé bocsájtani.

Fajgyalázási perek

A németországi ugynevezett fajgyalázási perek nem szűnnek meg, sőt naponta újabb és újabb ilyen perek indulnak, amelyek azt célozzák, hogy megszüntessenek minden kapcsolatot a zsidók és árják között. Csaknem összes hasábjainkat megtöltötték ezek a perek, ezért csak néhány kirívó esetet emlíünk fel, amely jellemzi azt a légkört, amelyben a zsidóság él a Harmadik Birodalom határain belül.

Ime egy példa:

A frankfurti bíróság két ügyben is ítélt. Az egyikben egy 42 éves zsidót ítélt el, aki nek bizalmas kapcsolata voltak egy árja nővel, amiért letartóztatták. Azután védőügyvédje kérésére szabadlábra helyezték, mivel állítólag Memelvidéki illetőségű volt. Amikor a vizsgálói fogságból kiszabadult, újra felvette a kapcsolatot, kiderült az is, hogy német polgár, úgy hogy újra letartóztatták és most ítéletet mondtak fölötte: egy évi fegyházra ítélték. Ugyancsak a napokban ítélték el egy 19 éves zsidó fiatalembert, aki ez év májusában bement egy kávéházba, amelyen ki volt írva: *Deutsches Geschäft*. Egy 19 éves árja háztartási alkalmazottat talált ott, akivel közelebbi kapcsolatokat vett fel.

Ujabb letartóztatási hullám

Bámulatos erővel folyik tovább a szerencsétlen német zsidóság mártírjuma és kiméltellen üldözése. Néhány adalékot alant közlünk erről:

Október 24-én a német titkos rendőrség, a Gestapo rendeletet adott ki, amely szerint minden zsidók által rendezendő előadást, eseményt, gyűlést generálisan betilt. Ez a betiltás „további intézkedésig” szól, és ezzel végleg elnémítotják a német zsidóságot.

Ugyanaznap rendelet jelent meg, amely szerint minden egyes zsidónak és zsidó szervezetnek, a legszigorúbban megtiltották, hogy bármilyen direkt kapcsolatot tartson fenn a Gestapoval, onnan semmiféle információért nem fordulhat és amennyiben volna valami kérelme, azt csak úgy teheti, ha írásbeli kérvényt nyújt be. Ez azt is jelenti, hogy ha a rendőrség valakit bekísér, akkor nem is érdeklődhetnek sorsa iránt aggódó hozzátartozói. Az a rémhír is elterjedt egyidejűleg Németországban, ami — sajnos — valóságnak fog bizonyulni, hogy újabb letartóztatási hullám van Németországban és minden egyes

zsidó rettegve gondol arra, hogy éjnek idején elcipelik ágyából.

Míg a németek, a zsidók gyülekezési jogát betiltották, addig Lipcsében, egyetlen hétre 60 nemzeti szocialista gyűlést engedélyeztek.

Zsidóknak nem szabad élelmiszert eladni

G'owitzban, egy pomerániai városkában, a rohamosztigosok megtiltották, hogy kereskedők, vagy falusi eladók zsidóknak tojást, tejet vagy húst kiszolgáljanak. *Nyugatparaszország* egyes városaiban a még ottlévő zsidókat a legkeményebben üldözik, hogy mielőbb eltávozzanak lakhelyükről. Hét schönlankai lakost a napokban megtámadtak az uccán és csúnyán bántalmazták őket. Worms mellett *Güdingenben* a város vezetői felhívták a zsidók figyelmét arra, hogy a legrövidebb időn belül adják át üzleteiket, mert azoknak árja kezekbe kell kerülni.

Visszaemlékezések Frankl Adolfra

Amikor Ferencz Józsefnél volt audiencián, — Ahogy a jeruzsálemi kolél gyászolja az elhunyt elnököt

A budapesti zsidó lapok a megboldogult *Frankl Adolf*, Központi Irodal elnök halála óta visszaemlékezéseket közölnek róla, amelyeket évtizedeken át a zsidóság javára hasznosított. Így többek között, egy remniszcenciát elevenítenek fel 1912-ből, amikor *Frankl Adolf*, *Reich Koppel* budapesti és *Schreiber Akiba* pozsonyi főrabbiival együtt audiencián volt a monarchia öreg uralkodójánál.

A küldöttség tisztelni óhajtott a királynál abból az alkalomból, hogy 40 évesek már a magyarországi ortodoxia alapszabályai.

Daruváry, a kabinetiroda főnöke úgy vélte, hogy a király nem fogadja a küldöttséget, mert gyengékedik. De azután mégis kijött és azt mondta: „Ófelsége várja az urakat!”

Reich Koppel főrabbi elmondta az áldást, amit a koronás fő előtt szoktak mondani és háláját fejezte ki afölött, hogy az uralkodó mindenkor támogatja az ortodox zsidóságot.

Utána I. Ferenc József mondotta el a zsebéből elővett papírról beszédét, amelyben többek között azt mondta:

— *Minden kívánsága ennek a vallásához hően ragaszkodó osztálynak, szívemhez van öve. Királyi kegyemnek részesei lesznek ezentúl is.*

Azután *Frankl Adolf*hoz fordult és azt mondja: Nos elnök ur, miért nem mutatja be az urakat. Különösen *Reich Koppel* el, a megboldogult budapesti főrabbiival beszélgetett, majd azzal bucsuzott, hogy *legyenek hűséges követői vallásuknak, mert csak a vallás útja vezet a boldoguláshoz, a nemes erényekhez és a lelki megelégedettséghez.*

Ez volt lényegében az a felejthetetlen élmény, amelyről a most elhunyt nagy zsidó vezérférfi, mindenkor könnyekkel szemében emlékezik meg.

A jeruzsálemi magyar kolél gyásza

Jeruzsálemben élő nagy magyar kolélek egyik nászija volt az elhunyt *Frankl Adolf*, akinek halálával kapcsolatban az elmúlt napokban, egy nagy hébernyelvű plakát jelent meg a város uccáin, amelyben rendkívül kegyeletes szavakban emlékeznek meg elhunytáról.

A hébernyelvű plakát magyar fordításban: *Nagy a gyász Clonban és a szent földi falak örzőinek gyülekezetében! Lehullott díszes koronája, a Tóra és hírnév koszoruzója, a kolél nászija! Elhunyt a kiváló gaon, a caddik, a világ egyik pillére, népének egyik vezetője: R. Avrohom Frankl. Az Örökkévaló orvosolja népe vesztességét,*

A dachau-i koncentrációs táborban vannak foglyok, akik 1933 óta vannak ott és esontvázzá fogytak. Vannak közöttük olyanok, akik „fajgyalázás” címen kerültek a táborba, de mert ez a törvény élelbeléptetése előtt történt, nem indíthatnak ellenük eljárást, de a táborból sem engedik ki őket. Intervenciók teljesen eredménytelenek, mert *Mutschman* nevű táborparancsnok azt válaszolja, minden kérdésre: *Kommt bei mir nicht in Frage!*

Zsidó üzletben vásárolni, német becsületet sért.

Ezeket a híreket kiegészíti az az érdekes eset, amely a napokban történt *Gelsenkirchen* városában. Egy háztartási alkalmazott parancsot kapott az asszonyától, hogy vásároljon egy zsidó üzletből. A leány minden felmondás nélkül otthagya helyét és pert indított a felmondási időre járó összeg kifizetéséért. A per megindult és a bíróság úgy határozott, hogy a leánynak feltétlenül jár a felmondási időre igényelt összeg, mert e parancs megtagadására feltétlenül joga volt. Indok: aki zsidó üzletben vásárol, az kitesszi magát a néptársak jogos haragjának. A parancs, a háztartási alkalmazott magánbecsületében sértés volt, amit megtorolni nem tudott, ellenben az alkalmazottit viszonyt azonnal és joggal felbontotta.

törölje le a könnyeket minden arcáról és vigasztalódjatok Jerusolajmban!

Számos gyászbeszédet is tartottak, így *Chesvan 4* én beszélték és méltatták az elhunyt érdemelt: *R. Josef Zwi Duschinszky* főrabbi, *R. Jehudo Krausz* lackenbachi főrabbi, akik a kolél házaiban levő *Ksazer Jesivában* és a „*Bész Smuel*” beszahamidrosban szónokoltak.

Tatarescu miniszterelnök:

A román nép zöme nem antiszemita

Amerikában élő romániai zsidók látogatása Bucurestiben

Bucuresti. Az amerikai román zsidók szervezetének két vezető tagja, a szervezet megbízásából Bucurestibe érkezett, hogy tanulmányozza a zsidóság jelenlegi helyzetét. *Herman Speier* és *Avram Salik*, a két megbízott, akik megérkezésük után azonnal kihallgatáson jelentek meg *Tatarescu* miniszterelnöknél.

A miniszterelnök kijelentése szerint, az országban uralkodó zsidóellenes hangulatot a lakosság zöme nem helyesli. A zsidóellenes megnyilatkozások nem tartósak. A kormány minden tekintetben megvédi a zsidó lakosság érdekeit.

Az amerikai román zsidók megbízottai a miniszterelnökön kívül felkeresték a más pártállású államférfiakat is, így többek között *Averescu* marsallt is, aki szintén a legszimpatikusabban nyilatkozott a romániai zsidóságról.

Itt emlíjük meg, hogy a Goga—Cuza párt november 8-ára nagy tömeggyűlést hirdet, amelyre nagy tömegeket akar felvonultatni. Az ünnepségen, A. C. Cuza professzor 80 ik születésnapját is megünnepli. A kormány csak azzal engedélyezte a gyűlést, hogy azon semmiféle zsidóellenes megnyilatkozások nem lesznek. Erre a párt vezetősége kötelezettséget is vállalt.

Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozó helye Bucurestiben

KATZ orih. kóser restaurant

Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet.

PALESZTINA

November 5-én elindult a királyi bizottság Palesztinába!

Július 29-én jelentette be Omsby Gore gyarmatügyi miniszter az angol alsóházban, hogy királyi bizottságot küldenek ki, a palesztinai események bevizsgálására. A bizottság tagjai: *Eorl Peel* elnök, *Sir Horace Rumbold* alelnök, *Sir Lourie Hammond*, *Sir Maurice Carter*, *Sir Harold Morris*, *prof. Reginald Coupland*, titkár *J. M. Martin*, a gyarmatügyi miniszteriumtól.

Lord Peel 1922/23-ban és 1928/29-ben államtitkár volt Indiában. Elnöke volt a híres keresztal konferenciának Burmában. *Sir Horace Rumbold* nagykövet volt Konstantinápolyban és Berlinben, angol meghatalmazott a török békeötésénél Leusanreban, és a szakértőbizottság elnöke Genfben, a kivándorlási kérdésekben. Folyékonyan beszélt az arab nyelvet. *Hammond* Assamban volt kormányzó. *Carter* legfelsőbb bíró volt Ugandába és Tanganyikába és Délrodéziában is vezető pozíciója volt. *Harold Morris*, az angol vasutak bevizsgálóbizottságának tagja és ipari bírósági elnök. Különösen szakértő választott bírói ügyekben. *Coupland* tanár, gyarmatügyi történelmi előadó az oxfordi egyetemen.

Néhány tisztviselő és gyorsíró is megy velük. Olyanok mennek, akik jól bírják a palesztinai nyelveket és segítségére lehetnek a bizottságnak, annak negyhorderejű munkájában. A bizottság november 5-én indult Londonból.

Elpusztították az angol király fáját is. Az elmúlt évben az angol király a windsori parkból egy fát kivágatott és Palesztinának adományozta azzal, hogy azt a György király jubileumi erdőben ültessék el. Ez meg is történt *Sir Arthur Wauchope* főkormányzó jelenlétében. A nyugtalanságok alatt különös gonddal őrizték ezt a fát, amelyet most ismeretlen tettesek mégis súlyosan megrongáltak.

Arab bojkott — német mintára. Az arab vezérek erőteljes zsidóellenes bojkottot szerveznek. Az üzletek elé, német minta szerint, bojkott őrséget állítanak, nehogy zsidó üzletel be menjenek arab vevők. Azonkívül a kereskedőket is megszervezik, hogy ne zsidó, hanem arab importőröktől szerezzék be szükségletüket.

A sztrájkoknak súlyos következményei lesznek az arabok számára. *Jeruzsálem.* Most, hogy a sztrájk megszűnt, megkezdik a sztrájk gazdasági likvidálását az arab vállalatok. Az üzletek nehezen szerzik vissza régi vevőköriüket és az arab kezekben levő autóbussz vállalatok már a régi utasok 50%-át sem tudja visszaszerezni, mivel a zsidók vonakodnak igénybe venni az arab vonalakat. Különösen a jaffai zöldségkereskedők elégedetlenek, mert eddig hivatalos segélyben részesültek, ami a sztrájkkal együtt megszűnt, viszont a vevőörök elmaradt. A jaffai kikötő sztrájkoló kikötőmunkásai kérvényt nyújtottak be a kikötő parancsnokságához, amelyben kéri állásukba való visszahelyezésüket. Ezt a kérést megtagadta a bizottság, azzal az indokkal, hogy a közeljövőben nincsen remény arra, hogy őket foglalkoztatni lehessen. A jelenlegi forgalom lebonyolítására a most állásban levő tisztviselők és munkások száma teljesen elegendő.

Róth Sándor zongorakészítő és hangoló

Vállal zongorahangolást és javítást a legkomplikáltabb angol mechanikát is garancia mellett. Hívásra házhoz megy, ugyszintén vidékre is. — Elismerések Oradea legjobb tanárnőit és tanáraitól. Előjegyzések:
Nasch trafik, Oradea, Str. Gen. Moşoiu 1.

Msghalt a lengyel főkonzul Palesztinában. A lengyel főkonzul, *Stanislaw Lukaszew*, október 26-án hirtelen elhunyt Tel-Avivban 44 éves korában. Régebben nagybeteg volt, de később gyógyultnak látszott, míg most hirtelen elhunyt. A főkonzulnak, aki 1922 óta volt konzuli szolgálatban, nagy érdemei vannak, a palesztinai lengyel kapcsolatok kiépítésében.

Jaffát kikapcsolják a forgalomból. Dacára annak, hogy Jaffában ismét felvették a munkát, a Lloyd Trisestino társaság, amely eddig Trieste és Haifa között járatta hajóit, Jaffa érintésével, beszüntette a jaffai kikötést, amikor a sztrájk megindult. Most, hogy a jaffai kikötőben megindult a munka, azt várták volna, hogy ez a rendelkezés megszűnjék. A hírek szerint azonban Jaffát továbbra is elkerülik majd az olasz társaság hajói.

Nagy katonai manőver Palesztinában. *Jeruzsálem.* Az angol csapatok palesztinai parancsnoksága, a sussexi grófságban félbemaradt nagy angol gyakorlatokat, amelyekről a csapatok egyrészt Palesztinába vezényelték, folytatni fogják Palesztina területén, amelynek sok olyan helye van, amely ilyen gyakorlatok megtartására igen alkalmas. Jelenleg 20.000 angol katonai állomásozik a Szentföldön, amely 22 bataillonba van beosztva. A legutóbbi londoni jelentések szerint 40 magasrangú katonatiszt kapott parancsot arra, hogy Palesztinába menjenek. A csapatok helyzetében nem áll be változás, míg a királyi bizottság be nem fejezi munkáját.

17.000 diák tanul Tel-Avivban. *Pinkas*, a telavivi nevelésügyi tanácsos legutóbbi jelentésében közli, hogy a város ovodáiban és elemi, valamint középiskoláiban a most megnyitott tanévben 17.000 tanuló iratkozott be. 3000 gyermekkel több jár iskolába, mint a legutóbbi esztendőben. Ezáltal természetesen a tanügyi költség is emelkedett és 50 osztályllyal többet kellett megnyitni, mint eddig. Még így is nagy hiány van tanhelyiségekben, ugyanígy, hogy sokhelyütt délután is kell tanítani. Ebben az évben 114.000 fontot költ Tel-Aviv iskolacélokra.

Fauzi el Kaukadyi megadja magát? *Fauzi Bey el Kaukady*, arab felkelővezér, amint azt Jeruzsálemből jelentik, alig tudott a halál torkából megmenekülni és Transjordániába szökni. Mielőtt elmenekült volna felhívást bocsájtott ki az arab felkelőkhez, amelyben hivatkozik az arab királyok proklamációjára és kéri őket, hogy fogadjanak szót és ne folytassák tovább az ellenállást. A terrorbandák tagjai különben nagy összegű pénzt követelnek az arab legfelsőbb komitétól, amiért félbe hagyták a terrorakciókat. A felsőbb komitét tárgyalásokat folytat az ügyben a terrorista vezetőkkel. — A legutolsó hírek szerint, a legtöbb bandavezér Szíriába menekült.

Népességi szaporulat Palesztinában. 1936 év második negyedében 4347-el szaporodott a zsidó, 3174-el a mohamedán lakosság, a keresztény pedig 768-al csökkent. Ezek a számok úgy adódnak, hogy egybevetik a be és kivándorlás számait. A születések száma ebben az időszakban 12.352, ami 5975-el kevesebb, mint az első negyedévben. A mohamedánok születési száma 8792 vagyis 71%, míg a zsidóknál 3584 vagyis 21%, a keresztények 8%-át az összszületéseknek. Megemlítesre méltó, hogy a koloniaton emelkedik a születések száma, míg az általános születési szám másutt kevesebb. Halálozás volt 4537, azaz 700-al kevesebb mint az első negyedévben. Összesen 818 halálozás volt a negyedévben, a zsidóság körében.

A nemhivatalos bojkottmozgalom erősödik Palesztinában. A nemhivatalos arab bojkott folyton terjed az országban. Arab sajtójelentések szerint, előkelő sejkék kijelentették, hogy támogatni fogják az arabok zsidóellenes sztrájktokevényeit.

A legfelsőbb arab komitét finanszírozza a terroristákat. A legfelsőbb arab komitét az utóbbi időben is nagyobb összeget adományozott a terrorista banditáknak, akik továbbra is a hegyek között maradtak. Az arab sajtó különben izgalommal tárgyalja azt a merényletet, amelyet Tel-Avivban, egy arrahaladó vonat ellen követtek el. A főmunka lépje, az „Allwa” azt állítja, hogy ez a merényletet, a cionista A. C. legutóbbi ülésen határozta el. A lap követeli, hogy az ujonnan épült telavivi kikötő mölött, rombolja szét a kormány.

Tel-Aviv kikötőjének gyors fejlődése. A Tel-Avivi kikötő, amely a Földközi-tenger legújabb kikötője, gyors tempóban fejlődik. A kikötőnek már van ki és berakodásra alkalmas raktárháza és e héten kezdik meg egy nagy kereskedelmi kikötő felépítését. *Backton* mérnök Londonból Tel-Avivban időzik, hogy a kikötő munkálatait ellenőrizze és előírja. *Backton* mérnök a legismertebb kikötő építő szakértő az angol szigetországban, akinek utasításai alapján épült Haifa és Jaffa új kikötőrésze is. Új társaság is alakult, amely elvégzi a kikötő építési munkálatait és a város 50%-os részesedést vállal. A szükséges tőkét részben Palesztina, részben külföld adja. A Levante vásár helységeit használják fel a kikötő céljaira, s valószínű, hogy új kiállítás esetén, más helyen épülnek fel az új vásárhelységek.

Rechávja, Jeruzsálem gyönyörűen kiépült újabb városnegyed lakossága 100 százalékkal zsidó. Ott lakik minden Jeruzsálemi, akinek neve van, a „haute volée”, a high life”, a bankigazgatók, a cióni vezetők, az amerikai rabbinusok, a gyönyörűen felépült cióni hivatalok. Ez a negyed nem szegényitene meg a világ bármelyik villavárosa sem. Az utóbbi időben itt is kezdtek az autók szombatnapokon is közlekedni. De nem volt módban ezt megakadályozni. A nyilvános cigarettás szombatn általánossá vált. A lakosság nagy részének is szemet szurt ez a nyilvános chillul sabesz, de tehetetlenül álltak vele szemben.

Nagy romániai állat-export Palesztinába. *Constantin* jelentések szerint az elmúlt hónapban több mint 1500 élős szarvasmarhát és 250 faj fejdestehenet, továbbá 4000 drb. szárnyast, főleg faj aprójószágokat raktak hajóra palesztinai rendeltetéssel. Ugyancsak az elmúlt hónapban 100.000 narancsládához szükséges fakellékeket exportáltak Palesztinába. A palesztinai export fejlesztésének Románia részéről kétségtelenül nagy érdemei vannak *Szmucl* Mihály kamarai képviselőnek, aki, mint az export-szindikátus tagja, kormánykezdvezményeket is eszközölt ki az export intenzív fokozására.

— **Házasság.** *Grossmann* Bözsi és *Mayer* Imre (Hafeg) folyó hó 8-án tartják egybekelési ünnepélyüket.

1937-es szezon szenzációja

A legújabb világmárkájú

Rádió különlegességek megérkeztek a LEONARDO

céghez Oradea, Str. Avram Iancu 1.

Hallgassa meg vételkötelezettség nélkül. Kedvező részletfizetési feltételek, cseremegállapodások.

Amerikai pénzen, palesztinai szellemben nevelik a ruszinszkói zsidó ifjúságot! . . .

— Chaluc-egyénségek — egy chaluc-telepen —

Szülföldemen, a Kárpátok alján, amikor arrajárok újra, ujjászületek én is, ahogy regenerálódik ott a zsidó ifjúság is. Ellenállhatatlan vágyat éreztem București poros fővárosi utcáin, hogy újra ott legyek, ahol a nehéz földszag terjeng a levegőben, ahol a patak zenél, ahol magambaszívtam az élet édes első illatát . . . Vágytam a kékliő hegyek után, a reggeli harmaot akartam látni és sóvárogtam a házórzó kutyák vonítása után. Vágyódtam arra, hogy újra lubickoljak a patak vizében és arra, hogy eső csapdossa arcomat, vagy sirogassa az enyhe szellő, amely estefelé fujdogál a hegyek felől . . .

És újra itthon vagyok. És a felzúgó gyermekkori emlékek mellett, új öröm vár rám. Találkoztam a ruszinszkói kiképzett és kiképzés alatt álló chalucokkal és chalucákkal. 95-en voltak. És a nyaraló tábor héber daloktól zeng és a falu emberei fejcsóválva, de szeretettel nézik az ifjúság ujjongását. Reggel hajkor valamennyien a patak vizében mosakodnak. Frissen, ruganyosan lépdelenek. Koszjuk kifűző és bőséges. Összör érkeznek naponta. Fekhelyük: szalmazsák, párna takaró. Röviden: katonás. De jól esik a napi fáradtság után lepihenni a kemény fekhelyen is. A regenerálódó ifjúság ez, amelyik nem a poros város, hanem a nagyszerű új életet lehellő szabad élet után vágyakozik.

A chaluctelep vezérei

Aharon Berdicsefkynek hívják. 35 éves, Zitomirban (Ukraina) született. Napégetett arcú nagyszerű ember, Palesztinából küldték ki kiképzésre. Feleségét, gyermekét, született hagyta ott a Szentföldön, hogy megszervezze a ruszinszkói chachsarát, a bevált módszer szerint.

Jagourm, Haifa melletti kibucban élt hétszáz festvérével együtt egy közösségben. Hét éves kora óta beszél héberül, gimnáziumot végzett. Családjában sok lézadó volt, akik nem bírták az orosz cári elnyomatást. Apjával Amerikába ment és onnan jöttek látogatóba vissza épen akkor, amikor a háború kitört. Az itt látott pogromok ébresztették fel benne végleg a zsidó nemzeti eszme iránti érdeklődését és szociális beállítottságát. Most itt énekel, orosz, héber, jiddis dalokat és balalajkán kíséri magát. Tanít és fáradozik, hogy „jó” emberanyagot szállítson Palesztinának.

A másik kifűző gyerekmember, **Dávid Meller**, 23 éves, Ostrauban született, kereskedő gyermeke, 3 éve van hachsarán. Négy éve harcol szüleitől, amiért cionista. A gimnázium padjait hagyta ott, mert anyira lelkesítette Palesztina. Most már megy is Palesztinába. De egyelőre ő a lelke a csapatnak. Mindegyik gyereket szereti, Istápolja, neveli . . . gyermek — a gyermeket.

Bruno Harreus-t is megismerem, akit a hillerizmus kergellett el otthonából. Negyven éves középtermetű, teljes ősz ember. Térdnadrágban van. Sport nevelő. Bruno Harreus művész ember volt Faustot játszotta Chemnitzben. Jelenleg a britani zsidó sportklub vezetője, de közbe kikapri a chachsarásokat. Sok izmos hive volt, amíg a káoszon keresztül, a hillerizmus „tisztítóüzén” keresztül eljutott a szocializmus eszméjéhez. Ezért kellett menekülnie — meg azért, mert zsidó. Anyjával együtt megtámadták a németek, anyját börtönbe vetették, ő maga Karlsbadba menekült, onnan Bécsbe ment, majd amikor ott kezdődtek a szocialista üldözések, örökre kitafutott. Most a zsidó nemzeti eszme szolgálatába állította magát, és teljes odaadással neveli az ifjúságot. Innen Palesztinába megy.

Recitációs estét rendezett. Ragyogó teljesítmény volt. Segített a sikerben Annalise Löwy, a huszéves medika, aki egy böhmisch-leipai ügyvéd leánya.

Festészetet és zenét tanult, betegápolónői tanfolyamot végzett, csecsemőnevelő tanfolyamot — és egyetemet. Minden ruházata egy dirndli, uszódressz. Maga mossa fehérneműjét a patakban, a többivel együtt. És ha egy gyerek megbetegszik, ott virraszt mellette. Hőmérőzi őket, fésül, ápol. *Fiatal leány — anyai szívvél.*

Ott töltöttem velük együtt egy éjszakát. A földön aludtunk, ketten egy fekhelyen, ezzel a kislánnyal. Mellettünk egy beteg chaluca. Anyja a Böhmisch Leipa Wizojának elnöknője. A legelőbbet adta a mozgalomnak. A leányát, aki rövidesen örökre Palesztinába megy. Most keményen dolgozik. Harminc gyerek van parancsnoksága alatt.

Dr. Kugel Chaim, a munkácsi gimnázium igazgatója meglátogatta őket és elragadtatással nyilatkozott a látottakról.

Sok-sok életsors itt együtt, most kezdődő életük. Új zsidó generáció, derék nagyszerű fiatalok, akik egy ország alapjait rakják le.

Vérrel és verejtékkel, dalolva dolgoznak és mennek az új hazába.

Nagyszerű élmény volt.

A ruszinszkói városokban nem csak gyermekkori emlékeimet találtam meg, hanem az új zsidó generációt, amelyek ragyogó jelszava: **Tempo előre!!! Katonáné, P. Rózsi**

— 5695 palesztinai bevándorló volt szeptemberben. Jeruzsálem. Hivatalos jelentés szerint szeptember havában 5695 zsidó vándorolt be Palesztinába, közülük 173 kaptak telist, akik minimálisan ezer font fölött hozták magukkal.

Öregségem könnyű lett, mert visszakaptam egészségemet. . .

ezt írja nekünk C. Georgescu kereskedő, Turu-Măgurele, Str. Căpitan Stanculescu No. 12, aztán így folytatja: „Hetvenegy éves vagyok, évek óta gyomorban szenvedtem és szélszédüléseim voltak, annyira, hogy ágyban kellett maradnom az erős gyomorférgés és erjedési fájdalmak miatt. Két üveg „Gastro D.” elhasználása után teljesen helyreálltam. Hála-m jelenül ajánlottam ezen gyógyszerrel mind azoknak, akik megkérdezték tőlem, hogyan lehetséges az, hogy megkegyeskedtem lefitem, mikor azelőtt olyan súlyos beteg voltam”. A levél hálálkodó szavakkal végződik.

Ebből látható, hogy miért lett a viághírű amerikai „Gastro D.” annyira népszerű a sok gyomor és bélbetegségben, emésztési zavarokban szenvedők között.

„Gastro D.” kapható az ország minden gyógyszertárában és drogérijában, vagy postán megrendelhető 130 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszertárában București, Calea Victoriei 124.

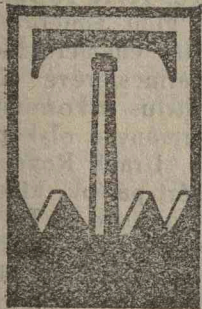
Dr. Singer Jakab timișoarei főrabbi 40 éves jubileuma. Dr. Singer Jakab timișoarei főrabbi 40 éves papi jubileumát csendben ünnepelték meg. Dr. Singer Jakab főrabbi 1867. dec. 13 án született Sajókazincban. 1894-ben a budapesti tudományegyetemen doktorrá, 1895-ben pedig a budapesti Rabbiképző intézetben rabbiá avatják. Előbb Szentés választja meg rabbiává majd 1896-ban a timișoarei II. kerületi státusqo izr. hitközség rabbija lesz. Azóta pedig lankadatlan szorgalommal teljesíti papi hivatását. Fáradhatatlan kutatója a zsidó történelemnek, különösen nevezetesen: Adatok a bánási zsidók történetéhez a XVIII. században. Temesvári rabbi a XVII—XVIII. században. Amigo család története. Mose Lopez Parara — Don Diego D'Aquilar stb. c. történelmi dolgozatai. Jelenleg is történelmi munkán dolgozik, amelynek tárgya: A spanyol zsidók Temesváron és a temesvári zsinagógák.

Az aradi nyugati szertartású hitközség az elmúlt héten tartotta meg dr. Schütz Henrick elnök lemondása folytán, tisztújító választását. A választás egyhangúlag, a rendkívül nagy népszerűségnek örvendő elnökre, **Lakatos Aladár**ra esett, ki az aradi közgazdasági életnek is kifűző reprezentánsa, miat az Aradi Általános Bank igazgatója. A közgyűlésen Lakatos Aladár méltatta dr. Schütz Henrick munkásságát, akit javaslatára örökös díszelnökké választott a közgyűlés. A megválasztott új tisztikar egyébként a következőképpen alakult: Elnök: Lakatos Aladár, alelnök: dr. Fischer Jenő, iskolaszéki elnök: Bornstein Sándor, előjárók: Halász Dezső és Szenes Henrick, templomi előjáró: Kaufmann Lajos. Gondnok: Hegedüs Gyula, számvizsgáló: Holzer Jenő. — Lakatos Aladár magasröplő beszédben mondott köszönetet az iránta megnyilvánuló bizalomért, majd Kalmár József intézett szeretetteljes szavakat az új elnökhöz.

A somcuta-marei hitközségben az utóbbi időben jelentős fejlődés ment végbe. Mióta dr. Gál Sándor orvos áll elnökként a hitközség élén, az egyébként zilált anyagi viszonyok között lévő hitközség a teljes konszolidáció útjára lépett. Nagy része van azonban a lelki egyensúly fenntartásában és megszilárdításában **Halpert Ármán** főrabbinak is, kit ugyancsak a tagok legőszintébb tisztelete és becsülése vesz körül. Dr. Gál Sándor elnök áldásos tevékenységének csak néhány megnyilvánulását idézzük, mikor megemlékszünk arról, hogy rövid másfél éves vezetése alatt rendezte a hitközség jelentékeny összegű tartozásait, felemelte a tisztviselők fizetését, a főrabbi leányának kiházásására nagyobb összeget biztosított, rendbe hozta az összes függő ügyeit és teljesen renováltatta a már omladozó félben lévő régi templomot. Az elnököt és főrabbit meleg ünneplésben részesítették a hitközségi tagok, midőn a templomot újjáalakítva átadták az átatoskodás céljaira. De nem kevésbé illel teljes elismerés magukat a hitközségi tagokat is, kik a legnagyobb áldozatkészséggel állottak hitközségi és lelki vezetőik mellett az anyagi és szellemi konszolidáció megteremtésének nehéz munkájában. (fh)

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
ugy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

brașovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetekülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
posztógyár termékei sem mulják felül!

Hétről-hétre

Jeruzsálem. Az Ottamán bank és Banca din Roma palesztinai vezetői bejelentették a jeruzsálemi kereskedelmi és iparkamarából való kilépésüket, mivel a kamara áll a zsidók elleni kereskedelmi bojkottmozgalom élén. — Ramleh melletti arab falut egy arab banda megtámadott és élelmiszert meg pénz raboltak. — A külföldi lapokra kiterjesztett cenzura megszüntette működését. — A ramlehi vasutállomás, amelyet többször megtámadtak a felkelők és zárva volt, most újra megnyitott a forgalom számára. — A haifai menekültotthon bezárt, mivel valamennyi menekültet elhelyezték lakásokba és mindenki rendszeresen végzi napi feladatait. — A saframi rendőrállomásra arab bánditák ráköttek, senkisémet sebesült meg. — Dr. Hugo Bergman professzort, aki az első választott rektor a jeruzsálemi egyetemen, most újból megválasztották a második évre is rektornak. — A palesztinai kormány jóváhagyta a Waad Leumi iskola-büdzsét, amelyhez a kormány évi 42.000 fonttal járul hozzá. — Jaffában és Jeruzsálemben a kivételes állapotokról szóló rendelkezést végleg felfüggesztették. — A héber sajtó felháborodottan írja, hogy az utóbi időben, újból jönnek haurani és transjordániai arabok engedély nélkül az országba. Különösen kiemelik, hogy a jaffai véres események kitörésekor is, kívülről jött arabok voltak az elsők, akik megkezdték romboló munkájukat. — A sarafendi internálótáborból 26 arabot újra elbocsájtottak. Jelenleg még 200 ember van fogva, akiket a nyugtalanságok idején tartoztattak le. — J. H. Hall aki a kormány főtitkára és Spicer, rendőrfőnök hosszabb megbeszélést folytattak, a koncentrációtábor feloszlataása módjaitól ügyében. — A „Dawar” szerint a sarafendi táborban sok olyan arab tanítót is internáltak, akik állami iskolai alkalmazottak. Ezeket nem bocsájtották el, hanem még akkor is kapták rendszeresen fizetésüket, amikor be voltak zárva. — Valamennyi arab segédrendőrt, akiket a jaffai nyugtalanságok kitörésekor felvettek, most újra elbocsájtottak. — Kalkille mellett egy arab holttestét találták, akit valószínűleg társai öltek meg, egy csetepaté alkalmából. — Alidam Ibrahim nevű arab, aki augusztus 21-én Samariában egy banda és katonai csapatok közötti harcban, ráköt az angolokra és elfogták, most állott a haifai bíróság előtt, ahol halálra ítélték, Copeland bíró kijelentette, az ítélet indoklásában, hogy nem érdemel kiméleletet az, aki katonai csapatokra ráköt. — Jeruzsálem mellett egy teherautó felfordult. A bennlevő angol katonák közül kettő súlyosan és számosan könnyebben megsebesültek. — Dill generális, törzstisztjei társaságában meglátogatta a Sralom falát. — Rachel sírját, halálozást évfordulója alkalmából nagyon sok zsidó meglátogatta, amelyet nem tettek meg a zavargások kitörése óta.

London. A Jewish Lads Brigade központi épületén, amely az angol zsidó cserkészek otthona, s amelyet Lord Reading erőteljesen támogatott, egy emléktáblát lepleztek le a napokban, az elhunyt alkirály emlékére. A leplezési ünnepségen résztvevett a nagy angol-zsidó államférfi özevegye is. — Vezető angol és zsidó tudósok aláírásával felhívást bocsájtottak ki, amelyben egy pszichológiai könyvtár létesítését kéri, a palesztinai héber egyetemen, a nemrég elhunyt és világhírű psichoaanalitikus, szociológus Dr. M. D. Eder emlékére. Az elhunyt tudós magánkönyvtára lenne az új könyvtár alapja. — Az angol „Soha többé háborút” mozgalom, a Bristol szálló nagytermében ülési tartott, amelyen olyan határozatot hoztak, hogy az angol kormány vonja vissza csapatait Palesztinából és az arab igényeket ismerje el, az önkormányzatra való jogukat.

Amsterdam. Az itteni hitközségi zsinagóga nagytanács október 28-án ülést tartott, amelyen megválasztották az új főrabbit, L. H. Sarlouis-t, aki egyetlen jelöltje volt az állásnak és eddig is az amsterdami rabbitanács elnöke volt.

Triest. 1937 január 15-én a Tel-Aviv hajó parancsnokságát. A Rosenthal veszi át, aki eddig a hajó első tisztje volt. A nem zsidó kapitány, aki eddig parancsnokolt a hajón, más beosztást kapott.

Wien. A bécsi állami művészeti és zeneakadémia Kreister díját a bécsi Chajes gimnázium növendékének Oskar Wetzner-nek ítélték oda. Ő volt a pályázók között, a legfiatalabb.

Berlin. Október 20-án álhunyt 66 éves korában Jakob Plessner, híres zsidó szobrász. — A zsidó irodalom történetének hetedik kötete, amelyen a szerző Dr. Izrael Zinsber, már negyven éve dolgozik, most jelent meg Vilnában, a Tomor kiadóval kiadásában. A kötet a „berlini haskálával” foglalkozik. A műből még három kötet fog megjelenni.

Ha üde és szép akar lenni és meg akarja őrizni arcának fiatalos rugékonyságát, úgy keresse fel

D. Steierné-t,

aki külföldi tarulmányutjáról hazatérve, a legmodernebb gépekkel felszerelten áll a hölgyközönség rendelkezésére.

Hormon és vitamin pakolások!

Teljes ráncatlanítás! Díjtalan felvilágosítás:

Oradea, Piața Regina Maria 1.

Telefon 173.

— **Eljegyzés.** Keszler Mór kereskedő Kral Chlumez, eljegyezte Kindermann Lenkét Stropkovról. (M. k. é. h.)

— **Házasság.** Káhn Sámuel Trebisov és Friedmann Fancsi Battány (postae Biel) f. hó 15-én tartják esküvőjüket. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Zsidó író nyerte meg egy német regénnyel, egy angol könyvkiadó pályadíját.** A londoni B. Pinker and Son és a newyorki Eric Pinker and Morrison könyvkiadó cégek regénypályázatot írtak ki. Tizenkét nemzet pályázói vettek részt. A kiválasztott mű 12 nyelven jelenik meg és a 4000 fontnyi (négy millió lei) díjat Paul Neubauer író nyerte meg „A hiányzó fejezet” című művével. A díjnyertes szerző Vágújhelyen született, ahol apja iparos volt és a város polgármestere. Paul Neubauer ma a Prágai Magyar Hírlap szerkesztője. Könyvei eddig német és magyar nyelven jelentek meg. Berlinben jelent meg „Marla” című regénye. Budapesten Franklin kiadásában „Mi közöm hozzá” című munkája. A díjnyertes regény cselekménye az 1914–1926 években játszódik le Indiában és az angol dominiumokban.

— **Az egyiptomi sajtó véleménye az arab királyok intervenciójáról.** Kairo. Az egyiptomi sajtó nagyon csodálódott az arab uralkodók ismert akciójáról. Az „Al Guehad” című újság, amely a Wafd párt vezető lapja, az egész intervenciót Anglia machinációjának tartja, amelyre azért volt szükség, hogy a palesztinai kormányzat ingadozó presztízsét megerősítse. Az igazi arab patrioták elutasítják az arab királyok intervencióját. A „Siassa” kairói lap, amely a konstitucionális párt orgánuma, erősen támadja a palesztinai arab vezetőket és gyávasággal vádolja őket. Azt írja, hogy csak azért törték meg a sztrájkot, mert el akarják adni a narancsokat. Az arab sztrájkkomité felhívását, amelyben a sztrájk megszűnését jelzi, úgy tekintik Kairóban, mint kapitulációt.

A rabbivizsgák november 23–24-én lesznek. Az őszi rabbivizsgákat a Kultusz miniszterium november 23–24-re tűzte ki. Az érdekeltek szükséges irataikat haladéktalanul küldjék be a „Ministerul Cultelor și Artelei, Direcțiunea Cultelor, București” címre. A beküldendő iratok a következők: 1. Extras de naștere. 2. Certificat de naționalitate. 3. Certificat de moralitate a hatóságtól és az illetékes rabbiságtól. 4. Bizonylat arról, hogy 3 évig látogatta valamelyik hazai jesivát. 5. 1000 Lei készpénz.

— **Kitérésí járvány Zágrábban.** Zágrábi jelentések szerint az oltani vagyosabb zsidóság között valóságos kitérésí járvány ütött ki. A legutolsó két hétben zsidó hitűket elhagylák az ismert Prellits bankár, továbbá Pavlits a Slovanka Bank igazgatója, mindketten az ortodox hitre tértek át, míg egy másik zsidó bankár, Pavló Berkes, a katolikus hitet vette fel.

— **A palesztinai főkormányzó a kisebbségben maradt Rokeacht nevezte ki Tel-Aviv főpolgármesterévé.** Jeruzsálem. Mint ismeretes, a polgári pártok nem akarták elismerni Mose Chelouchenak Tel-Aviv polgármesterévé történt megválasztását. A konfliktus a kormányzóhoz került döntésre. A főkormányzó olyképpen döntötte el a kérdést, hogy Izrael Rokeach alpolgármestert, aki a polgári pártok kisebbségben maradt jelöltje volt, nevezte ki Tel-Aviv főpolgármesterévé. A főkormányzó döntése nagy megütközést és tiltakozást váltott ki a palesztinai zsidó lakosság körében. Chelouchet tudvalevőleg a munkásság és a progresszív polgári körök szavazatával választották meg a jobboldali polgáriak hét szavazatával szemben.

— **A bécsi hitközségi választások.** A wienli hitközségi választás november 8-án lesz, amelyre már hónapok óta nagy agitáció folyik. Az utolsó percben sikerült a revizionistákkal együtt, egy egységes listát összeállítani a cionistáknak. Remélhető, hogy a nagy cionista összefonásnak meg is lesz az eredménye és az unionistákkal szemben győzni fog az egységes, minden cionista árnyalatot magába foglaló lista. Ez igen fontos volna a bécsi zsidóság további fejlődése szempontjából.

Zsidó humor

AMIKOR AZ IMAKÖNYVEK FELESLEGESSÉ VÁLNAK

Imakönyveinkben benne van a könyörgés, hogy az Úr szabadítsa fel Palesztinát és legyen megint a miénk.

Egyik modern cionista rabbitol megkérdezte velaki:

— Na és mi lesz azzal a rengeleg imakönyvvel, ha az Úr tényleg visszaadja nekünk Palesztinát és ezek az imák tárgytalanok lesznek?

— Semmi baj — mondta a rabbi — az összes imakönyveket odaajándékozzuk az asszimiláns zsidóknak.

A SPANYOL TESTVÉRHÁBORUNAK IS A ZSIDÓK AZ OKAI

Két spanyol kerül egymás mellé egy kórházban. Az egyik a kormány oldalán harcolt, a másik a felkelőknel sebesült meg.

Megszólal az egyik:

— Hát kellett nekünk ez? Te a lábadat vesztetted el én meg tüdőlovást kaptam.

Mire a másik:

— És még hozzá ennek is a zsidók az okai...

— Hogyan a zsidók?

— Igen, a zsidók. Mert ha laknának zsidók Spanyolországban, akkor nem kellene egymást üssük és öljük, kéznél volnának — a zsidók...

IBN EZRA FELESÉGÉNEK SZERENCSECSILLAGA

Ibn Ezra már kora ifjúsága idején kiöltvasta a csillagokból, hogy örök életében szegény ember marad. De ki tud ilyesmibe beletörődni? Nagy asztrológus lévén, a hajadonok csillagzatát kezdte vizsgálni. Végre egy feltűnően ragyogó csillagot talált az égen. Most azt kutatta ki, hogy hol és melyik embertől hajadon, akinek a csillaga oly feltűnően fényes ragyog? Ez ugyanis azt jelentette, hogy ama leány rövidesen egy rendkívül szerencsésnek néz elébe. Felkutatta, megtalálta és elhatározta, hogy bármily szegény is legyen jelenleg, mégis feleségül veszi, hogy aztán majd ő is részesüljön a nagy szerencsében, amely erre a leányra vár.

Esküvője után Ibn Ezra várja-várja feleségének bekövetkezendő, nagy szerencsését, amely azonban csak nem jelentkezett.

Nagyon bántotta a nagy asztrológus, hogy tudományában annyira tévedett volna. Ismét kikereszte felesége csillagát, de ime, teljesen homályosnak találta. Feleségéhez fordult már most a kétségbeesett Ibn Ezra, mondván: Nem ért téged valamely oly titkos szerencse, amelyről én nem tudok? És elmondta neki a csillaghistóriát.

— Nem — felelt a szegény asszony. — Engem életemben csupán egyszer ért egy fölötté nagy szerencse, de arról te tudsz legjobban mert ez akkor ért, amidőn feleségül vettél. És ezt jelentette az én akkor oly feltűnően ragyogó csillagom.

AZ ELLENSÉG FEJE LEON BLUM LÁBAINÁL

Egy gyűlésen a zsidó miniszterelnök felszóalását mindenáron megakarták akadályozni politikai ellenfelei. Különösen egyik, az utolsó padosorban ülő agitátor hangoskodott kitarítással. Egyszer csak a hallgatóság feje felett, egy nagy képosztfej repül épen a Blum lábát elé, mire így szól:

— Most zavartalanul folytathatom beszédem, ellenfelem feje már lábaim előtt hever.

A szellemes rögtönzést zugó taps és nagy nevetés honorálta. Azután nem volt több közbeszólás.

MINT HAL A VIZBEN.

Egy manipulációjáról ismert tejkereskedő megkérdezték egyszer, hogy mit legjobb főzni a tejben, mire azt válaszolta, hogy — halat.

— Miért épen halat?

Mert akkor úgy érzi magát a tejben — mint a hal a vízben.